

مکتبہ فی میراث مخطوط

(۷۷)

فہرست نسخہ ہامی خطی

دو کتابخانہ شخصی پاکستان (مجددی، کاظمی)

(کویتہ - پاکستان)

تألیف:
محمد اقبال مجددی

نشر مجمع ذخائر اسلامی

۱۳۹۱ خورشیدی

به کوشش

یوسف بیگ باباپور

سید محمد (عارف) موسوی نژاد

سرشناسیه	: محدّدی، محمدافعال، ۱۹۵۷ - م.
عنوان و نام بدبداور	: فهرست نسخه‌های خطی دو کتابخانه شخصی پاکستان/تالیف محمدافعال محدّدی؛ به کوشش یوسف بیگ بابا پور، سید محمد (عارف) موسوی‌نژاد.
مشخصات نشر	: قم: مجمع ذخائر اسلامی، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	: ۹۴ ص.
فروست	: معرفی میراث مخطوط؛ ۷۷.
شابک	: ۹۰۰۰۰ ریال: ۹۷۸-۹۶۴-۹۸۸-۹۳۱۹
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: کتابخانه حضرت مولانا محمد هاشم خان محدّدی (کوبه) - فهرست‌ها
موضوع	: کتابخانه کاظمی (سبالکوت) - فهرست‌ها
موضوع	: نسخه‌های خطی فارسی - پاکستان -- فهرست‌ها
موضوع	: نسخه‌های خطی - پاکستان -- فهرست‌ها
شناسیه افروده	: بیگ بابا پور، یوسف، ۱۳۵۷ -، گردآورنده
شناسیه افروده	: موسوی‌نژاد، سید محمد، ۱۳۴۴ -، گردآورنده
رده بندی کنگره	: ۶۴۲۰ Z / ۳ م ۱۳۹۱
رده بندی دبوی	: ۰۱۱/۳۱
شماره	: ۲۹۴۴۹۴۴
کتابشناسی ملی	

فہرست نسخہ‌های خطی فارسی

دو کتابخانہ شخصی پاکستان (مجددی و کاظمی)

کتابخانہ مولانا محمد ہاشم جان مجددی
(کویتہ - پاکستان)

و

کتابخانہ ایم - ای - کاظمی
(ظفروال سیالکوت - پاکستان)

تألیف:

محمد اقبال مجددی

شبكة كتب الشيعة

به کوشش:

یوسف یگ باباپور

سیف محمد (عارف) موسوی نژاد

shiabooks.net

رابطہ بدیل < mktba.net

کلیه حقوق این اثر تحت قانون کپی رایت بوده و هر چه با چاپ نام یا بخشی از مطالب آن و در درج نام یا بخشی از آنجا در حسن بانکهای اطلاعاتی و همه برنامه‌های رایانه‌ای یا استفاده مطالب و تصاویر در اینترنت و دیگر ابزار و ادوات، به هر نحوی، بدون اجازه قبلی ناشر بصورت کتبی، ممنوع می‌باشد

©MAJMA AL-DAKAAIR AL-ISLAMYYAH, 2013

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or translated in any form, by print, internet, photoprint, microfilm, CDs or any other means without written permission from the publisher

معرفی میراث مخطوط / W

مجمع ذخائر اسلامی - قم، ایران

فهرست نسخه های خطی دو کتابخانه شخصی پاکستان

(مجددی - کاظمی)

از: محمد اقبال مجددی

به کوشش: یوسف بیگ بابا پور، سید محمد (عارف) موسوی نژاد

چاپ : ظهور / صحافی : نفیسی

لتنو: مجمع ذخائر اسلامی، قم - ایران

نوبت چاپ : اول - اسفند ۱۳۹۱ ش (۲۰۱۳ م)

شمارگان : ۱۱۰ جلد

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۹۸۸-۳۱۹

قیمت: ۹۰۰۰ تومان (معادل ۷ دلار - خارج از ایران)

ارتباط با ناشر

قم، خیابان آذر - کوی ۲۳ - پلاک ۱ - مجمع ذخائر اسلامی

تلفن : ۹۸۲۵۱۷۷۱۳۷۱۰ - دوزنگار : ۹۸۲۵۱۷۷۰۱۱۱۹

همزده : ۹۱۲۵۴۳۵۰۵

تمای بانکهای اینترنتی :

www.zakhair.net

www.mai.ir

www.kodna.ir

info@zakhair.net

info@mai.ir

info@kodna.ir

برای دریافت نسخه الکترونیکی، تیراژ، شناسنامه، سوابق مجمع ذخائر اسلامی، رجوع کنید

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

مقدمه

بی‌گمان در تاریخ جهان بسیار مشاهده شده که مردم یک کشور دیر زمانی به غیر از زبان مادری خود سخن گفته‌اند، و در آن زبان مکتسب آثار بی‌ظیری که چه بسا در ردیف نفیس‌ترین آثار ماندگار جهانی شده، به وجود آورده‌اند.

هر چند مسافرت زبانی از سرزمینی به سرزمین دیگر در آغاز امر در نتیجهٔ علل و اسبابی چند مانند غلبهٔ قومی بر قومی و مهاجرت جماعت کثیری از کشوری به کشور دیگر، یا به واسطهٔ نفوذ عوامل معنوی مانند بسط و انتشار عقیدهٔ مذهبی از یک نقطهٔ جهان به نقطهٔ دیگر صورت گرفته است، ولی به هر حال عاقبت کار به جایی رسیده که آن زبان بیگانه در تحت تملک آن قوم در آمده و در کشور ایشان حق توطن پیدا کرده و رفته رفته مانند زبان اصلی مادری، جزو هویت فرهنگی آن گردیده است. استعمال زبان لاتین در اقوام ژرمنی در طول قرون وسطی که به واسطهٔ سپاهیان روم در شمال و غرب اروپا بسط و انتشار حاصل کرد و همچنین انتشار زبان عربی در ممالک غیر عرب که به واسطهٔ نشر دعوت اسلام صورت گرفت، دو نمونهٔ بارز و دو شاهد کامل این

مدعاست. از اینجاست که می‌توان گفت شاهد ادب را جلوه گاهی مخصوصی است که آن نفس ناطقه انسانی می‌باشد، و منزلگاه او روح و دل است نه سنگ و گل، و منسوب به قوم و ملت خاصی نیست و ملک و مال جماعتی مخصوص نمی‌باشد. داستان نشر و انبساط زبان فارسی در هندوستان نیز از همین مقوله است.^۱

بر ارباب ادب پوشیده نیست که ما امروز با نابودی زبان فارسی در شبه قاره مواجه هستیم، اما روزگاران نه چندان دور زبان شیرین فارسی از زبان های اصلی این منطقه بود. استفاده از زبان فارسی نه تنها در کوچه و بازار، بلکه در ادارات دولتی و غیره آن چنان کاربرد داشت که گویا یک کشور فارسی زبان است. دلیل بر این مدعا آثار فارسی مکتوب موجود در شبه قاره است، که نمونه بارز و حاضر آن نسخ خطی و سنگ قبرهای به جا مانده از روزگاران پیشین است.

سیاهه ای که در پیوست تقدیم می‌شود، معرفی دو مجموعه از رساله های خطی موجود در کتابخانه های پاکستان است:

مجموعه اول: فهرست کتابخانه حضرت مولانا محمد هاشم جان مجددی (درگذشته ۱۹۷۵ م.) است که شامل ۸۵ رساله است و به شماره ۸۱۰۱ «کتابخانه گنج بخش - مرکز تحقیقات ایران و پاکستان» نگهداری می‌شود.

مجموعه دوم: فهرست کتابخانه شخصی آقای - ایم - ای - کاظمی است که به شماره ۸۰۵۰ همچنین در «کتابخانه گنج بخش - مرکز تحقیقات ایران و پاکستان» نگهداری می‌شود. در این فهرست ۳۱ نسخه معرفی شده که دو مورد آن شماره نخورده است و همین طور رساله های مجموعه شماره (۹ و ۲۶) را جداگانه یک نسخه به حساب آورده است.

^۱ . برگرفته از: مقدمه نقش پارسی بر احجار هند، علی اصغر حکمت، تهران، ۱۳۴۷.

مؤلف هر دو فهرست فوق، آقای محمد اقبال مجدّدی است که در سال ۱۹۷۸م. تألیف کرده است. این دو فهرست از باب اهمیتی که داشت، به فرمایش آقای منزوی جزو آثار خطی محسوب شده و با قید شماره ای بر آن در گنجینه نسخ خطی گنج بخش نگهداری می شود.

این دو فهرست از نظر نوشتاری و جمله بندی مشکلاتی دارد و ترتیب خاصی که امروز در آثار بزرگان این فن وجود دارد، در این فهرست نیست و مؤلف از شیوه خاصی پیروی نکرده است و جایگاه مطالب رعایت نشده است. اما از نظر این که یک شخص غیر فارسی زبان این فهرست را نوشته و اسمش را هم گذاشته «فهرست مخطوطات فارسی» و نسخه های بسیار خوبی هم در این مجموعه معرفی شده، انتشار آن خالی از فایده نخواهد بود.

اهمیت این دو فهرست زمانی معلوم می گردد که ما به عنوان اولین حرکت فهرست نویسی آثار فارسی در شبه قاره بدان بنگریم و شیوه مرسوم آن دوره در کتابشناسی و آثار مخطوط را مورد بررسی قرار دهیم. در نظر گرفتن این نکته در مطالعات سیر تاریخی فهرست نویسی متون خطی و بررسی روند رو به رشد آن حائز اهمیت خواهد بود.

استاد احمد منزوی به اهمیت این فهرس پی برده و در ابتدای فهرست شماره (۸۱۰۱) در تاریخ ۵۸/۳/۱۰ قید فرموده اند که: «آقای رانجها، طبق قرار قبلی این یک مجلد فهرست نیز از نظر اهمیت در جزو نسخه های خطی ثبت و محفوظ شود - احمد منزوی».

البته ما به دلیل حفظ اصالت اثر، به عنوان یک اثر مصحح، سعی نمودیم تا حد امکان از دخل و تصرف در متن خودداری نماییم. حتی اغلاط سهوی مؤلف نیز در

مواقعی در متن به همان شکل آورده شد و به ندرت مواردی را در پاورقی‌ها یادآور شدیم. اگر به ناچار موردی هم در متن افزوده شده، در بین [] قرار گرفته است.

در آخر از استاد و سرور ارجمندمان، جناب حجت الاسلام سید صادق حسینی اشکوری (ریاست محترم مجمع ذخائر اسلامی) نهایت سپاس و قدردانی را به جای می‌آوریم که ما را همچون پیش در انتشار این اثر نیز یاری فرمودند؛ از خداوند منان برای ایشان آرزوی سعادت روزافزون مسئلت می‌نماییم.

والسلام علیکم

بیگ باباپور - موسوی نژاد

دارالسعادة قم - پاییز ۱۳۹۱ شمسی

﴿بسمه تعالی﴾

کتابخانه گنج بخش مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان اسلام آباد

مشخصات این نسخه خطی

شماره ثبت: ۸۱۰۱

اسم کتاب: فهرست مخطوطات فارسی در کتابخانه محمد هاشم - کویت

مولف: محمد اقبال مجددی

موضوع: فهرست نسخه خطی، فارسی، نشر

صفحات: ۸۵

کتابت: قرن ۱۴ ه ق

محمد انجم گلزار

۸۵

(۴) گلشن راز

(محرمان ادب فارسی نظم)

مؤلف: محمد شبستری

آغاز - پیام آنک جانرا فلک آموخت - چراغ دل بنور جان برافروخت

کتابت: محمد اکرم شاه ۱۲۸۰ هـ

صفحات ۱۴۶ - ۲۱۰

این کتاب به خطی مقدس و ستمی است

در تحقیق کاپیور علوم اسلامی

ACC 19. N 1. 114

فهرست کتب و کلمات کتابخانه

حضرت مولانا محمد قاسم خان قدس
در کوهستان پاکستانموسسه
فراتل فارسی

نمبر ۸۹ ۱۹۸۸

فهرست مخطوطات فارسی

در کتابخانه حضرت مولانا محمد هاشم جان مجددی مرحوم (ف ۱۹۷۵ ع)

(در کویت - پاکستان)

مرتبه: محمد اقبال مجددی

دار المؤرخین - لاهور

(مورخه نومبر ۱۹۷۸ ع)

[سجع مهر دایره ای]: «کتابخانه گنج بخش، شماره ۸۱۰۱، مرکز تحقیقات ایران و پاکستان، راولپندی تأسیس ۱۳۳۹ هـ ش»

[یادداشتی به خط استاد احمد منزوی]، ۹۱ نسخه وارد شد ۵۸/۳/۱۰: منزوی.

آقای رانجها، طبق قرار قبلی این یک مجلد فهرست نیز از نظر اهمیت در جزو نسخه های خطی ثبت و محفوظ شود - احمد منزوی.

(۲)^۱

زبدۃ المقامات

(سیر، مسائل تصوف، سلوک و عرفان فارسی نثر)

مؤلف: محمد هاشم کشمی (ف. بعد ۱۰۵۶ هـ)

این کتاب مشتمل است بر دو مقصد و هر مقصد متضمن است بر فصول چند.

مقصد اول در بیان احوال پیر بزرگوار «حضرت خواجه باقی بالله دهلوی»، (ف ۱۰۱۲ هـ)

حضرت ایشان [حضرت محمد الف ثانی - قدس سره]

^۱ . شماره هابر طبق شمارهایی که در خود نسخه هست درج شده است.

این کتاب در (۱۰۳۷ هـ) تألیف شده مؤلف (۱۰۳۱ هـ تا ۱۰۳۴ هـ) در حلقه عقیدت مزان حضرت مجدد الف ثانی قدس سره بود.

آغاز: «الحمد لله الباقي بالبقاء الابدی و الدوام السرمدی... به تاریخ سنه احدى و ثلثین بعد الالف بامر و طلب آن بزرگوار عالی منقبت و رخصت این خلاصه دو دمان سیادت [میر محمد نعمان بدخشی] به آستان آن قدوة خدا پرستان یعنی حضرت ایشان [شیخ احمد سرهندی مجدد الف ثانی قدس سره] رسیدم و نزدیک دو سال چه در سفر و چه در حضر منتسب؟ دامن فتراک ایشان گردیدم... آن را به برکات الاحمدیه الباقیه نامزد؟ گردانید... چون از سروش غیب تاریخ آن هو زبده المقامات به گوش هوش می آید اگر این نسخه زبده المقامات نیز نامند می شاید.

کاتب نامعلوم، سده ۱۱ ق، صفحات ۳۵۰.

این کتاب چند بار در هند در مطبع نوبه کشور کانپور به سال ۱۳۰۷ هـ طبع گردید عکسی این چاپی در استانبول ترکیه در ۱۹۷۷ ع تجدید چاپ گردید - و یک بار در لاهور به سال ۱۹۶۶ ع طبع شد.

(۳)

ملفوظات حضرت خواجه بهاء الدین نقشبندی

مؤلف: محمد بن محمد الحافظی البخاری «۷۳۹ - ۸۲۲ هـ»

این مجموعه به اسم رساله قدسیه چند بار در هند و پاکستان و در ایران چاپ گردیده آقای احمد طاهری عراقی، آقای ملک محمد اقبال، بر آن رساله کار عملی و تحقیقی کرده اند...

آغاز افتاده: «... انسان عیون المحققین وارث الانبیاء و المرسلین شیخنا و سیدنا بهاء الحق و الدین محمد بن محمد البخاری و المعروف به نقشبند قدس سره... بنده ضعیف محمد بن محمد الحافظی البخاری...»

کاتب، نامعلوم، کتابت سده ۱۳ ق، صفحات ۸۳.

(۴)

تکمیل الایمان

(دین، عقائد - فارسی نثر)

مؤلف: شیخ عبد الحق محدث دهلوی (ف ۱۰۵۲ هـ)

ابتداء: «اما بعد می گوید فقیر حقیر اضعف عباد الله القوی الباری عبد الحق بن سیف الدین اترک الدهلوی ...»

نام کاتب معلوم نیست (ناقص الآخر) سده ۱۳ ق.

صفحات ۱۴۲

این کتاب در هند متعدد بار طبع شد.

[۵]

اخلاق المحسنین

مؤلف: حسین واعظ

ابتداء: «حضرت پادشاه علی الاطلاق عزت کلمته و جلّت عظمت منشور و دولت سلطان المرسلین ... و الحمد لله که حضرت پادشاه دین پناه مظهر انوار ... شاه آفاق سلطان حسین خلد الله تعالی ظلال ...»

این کتاب مشتمل است بر چهل باب.

باب اول در عبادت، باب پنجم در صبر، باب دهم در آداب، باب پانزدهم در عدالت، باب بیستم در خیرات، با بیست و پنجم در صدق و راستی، با سی ام در شجاعت، با سی و پنجم در کتمان اسرار، باب چهلّم در تربیت حرم و آداب ایشان.

کاتب: خان محمد، سده ۱۲ ق، صفحات ۸۲.

(۶)

قصه سلطان محمود غزنوی

[داستان - فارسی]

مؤلف: نامعلوم، سده ۱۱ ق.

مؤلف نشان ابواب و فصول نداده است.

ابتداء: « - بسم الله - قصه سلطان محمود غزنوی رحمت الله علیه که عادل و درویش پرور بود و خائف و معدن جود و سخا نافع الاسلام و المسلمین ... الخ ».

کاتب سید فتح شاه بن سید نور شاه، ۱۲۶۳ هـ صفحات ۳۰.

(۷)

رساله منظوم

[شعر - فارسی]

مؤلف: نامعلوم.

آغاز:

پس آن گاهی بصبرم آشکارا کن

خداوند! به عشقم مبتلا کن

دیگر:

مرید اشرف و پر زمانه^۱

خدا بخش آن نحوش خوئی فسانه

کاتب نامعلوم، سده ۱۲ ق، صفحات ۸۴.

(۸)

سلسله الذهب

مؤلف: مولانا جامی

آغاز:

بصفات الجلال و الاکرام

لله الحمد قبل کل کلام

دره التاج نامه کهن [است]

حمد او تاج تارک سخن است

دره التام نام او شاید

خامه چون تاج نامه آرید

کاتب نامعلوم، سال کتابت ۱۰۸۹ هـ صفحات ۴۶۰.

(۹)

مجموعه

۱. فتوح الحرمین

مؤلف: مولانا جامی

آغاز:

کعبه دل راز تو نور و صفا

ای همه کس را بدرت التجا

وز حرم پاک تو کاشانه‌ایست

وز حشمت کعبه سیه خانه‌ایست

داغ یمین تو بود بر یدش

نام یمین بر حجر الاسودش

عنوانات: در نعت و منقبت، در تعریف بنای کعبه، در بیان اسرار کعبه، در تعریف مکه، در تألیف این نامه نامی و تصنیف این نسخه گرامی.

کرد فتوح الحرمینش لقب

چون به فتوح دل و جان شد سبب

کاتب: نامعلوم، کتابت ۱۰۷۲ هـ صفحات ۱ - ۱۲۰.

۲. رساله فی بیان ذراع مکه معظمه

مؤلف: نامعلوم، سده ۱۱ ق.

ابتداء: «هذه الرسالة في بيان مكة معظمه زادها الله تعالى شرفاً و تعظيماً... این چند کلمه مسطور شده در بیان ذراع مكة معظمه و حرم او حرسه الله تعالى عن آفات...»
 سال تصنیف از کاتب ایضاً:

فرش مرمر گشت تارخش کنون چون نماندی گل در آن منزل به جا
 (۱۰۶۰ هـ)، صفحات ۱۲۱ - ۱۵۲.

۳. قصیده در مناقب خانه کعبه

سروده: نامعلوم

آغاز: «قصیده در مناقب خانه کعبه مکرمه و حرم مشرفه معظمه زادها الله تعالى شرفاً
 ای کعبه نیست غیر تو عشاق را مشام روی نیاز جمله سوی تست صبح و شام
 ای کعبه معظمه دارند از شرف در گرد تو ملائکه پرواز چون حمام
 صفحات ۱۵۳ - ۱۵۶.

۴. رساله فضائل مکه مشرفه

مؤلف: نامعلوم

ولی این ترجمه‌ایست از رساله خواجه حسن بصری.

ابتداء: «الحمد لله رب العالمين و العاقبة للمتقين... اما بعد بدانکه این رساله ایست در بیان فضائل مكة مبارکه مترجم از رساله شیخ الكامل الفاضل شیخ حسن بصری قدس سره و حق سبحانه و تعالی...»
 کاتب ایضاً، صفحات ۱۵۷ - ۱۸۳.

هدایه المناسک إلى طریق المناسک

[زیارت حرمین، اعمال حج، فارسی نثر]

مؤلف: شیخ عبد الحق محدث دهلوی (ف ۱۰۵۲ هـ)

آغاز: «الحمد لله الذی اوجب علی عبادہ حج البیت من استطاع الیه سبیلاً... الخ، فقیر حقیر عبد الحق بن سیف الدین دهلوی را که در سنه ست و تسعین و تسعمأه توفیق دریافت این سعادت رفیق شده بود به قصد تصحیح و تحقیق عمل بعضی رسائل مناسک را تتبع و تصفح نموده... الخ، الآن که در سنه ست و عشر و الف جمعی از درویشان و لحالیان؟ متوجه زیارت بیت الله الحرام و زیارت النبی صلی الله علیه و آله و سلم گشتند... الخ»

کاتب محمد قاسم، سده ۱۲ ق، صفحات ۸۳.

«این رساله تا حال طبع نشده است و دیگر نسخ این رساله معلوم نیست».

[یادداشت از استاد منزوی] «در لاهور، فقید سید مغیث الدین هست، ۵۸/۳/۱۰».

(۱۲)

منتخب دیوان صائب

مؤلف: صائب

این انتخاب دیوان صائب است انتخاب کننده یکی از علمای سند، حضرت مولانا محمد حسن جان مجددی (ف ۱۳۶۵ هـ) است.

بر آن نوشته است که «مخفی مباد که این انتخاب غزل های پند و عبرت و مناجات و حکمت جمع شده است، عبده محمد حسن عفی عنه»

ابتدا:

مکن نومید از حسن قبول افسانه ما را

خدایا در پذیر این گریه مستانه ما را

کاتب، محمد حسن جان مجددی، سده ۱۳ ق، صفحات ۱۸۸.

(۱۳)

نزهۃ الارواح

[عرفان، ادب فارسی نثر و نظم]

مؤلف: امیر حسین ہروی، بسال ۷۱۱ھ.

ابتداء: «سبحانک ما عرفناک حق معرفتک هو الموفق و المعین . . . سپاس بی قیاس و
منتہای بی منتہا مرملکی را سزد کہ ملکش بی انبازست و در گاہ لطفش در گاہ ہر در
بستگان او باز قدیمی کہ . . . »

کاتب، نامعلوم سده ۱۳ ق، صفحات ۳۰۱.

نزهۃ الارواح در مطبع .. دہلی در ۱۹۱۲ ع طبع شد.

(۱۴)

دیوان حافظ

مؤلف: حافظ شیرازی

ابتداء:

الا یا ایہا الساقی ادر کأساً^۱ و ناولہا کہ عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکلہا
کاتب نامعلوم، کتابت ۱۲۲۶ھ صفحات ۵۰۰.

(۱۵)

المعتمد فی المعتقد

[دین، مسائل فقہ، فارسی نثر]

مؤلف: فضل اللہ الثور ہشتی — بہ سال ۶۳۰.

این را در سه باب منقسم است.

باب اول: در ایمان به خدای عزوجل

باب دوم: در ایمان به فرشتگان و کتب پیغمبران

یا سوم: در دیگر مسائل اعتقادی بر موجب کتاب و سنت و اجماع امت.

ابتداء: «الحمد لله رب العالمین قال مولانا الصدر الاعظم ... شهزاده ملوک اسلام ولی

عهد سلاطین ... ابو شجاع سعد بن ... در ترتیب این کتاب حق بر خدمت وی بود...».

کاتب نامعلوم، سده ۱۱ ق، صفحات ۶۰۰.

(۱۶)

قصائد خاقانی

مؤلف: خاقانی

آغاز:

زین حقّه سپهر و مهره خاک

مائیم نظارگان غمناک

سر کیسه عمر می کشاند

کاین حقّه و مهره تا بجایند

عنوانات:

در خطاب به آفتاب گوید، در نعت رسول علیه الصلوٰۃ گوید، در ستایش ماه و نور

گوید، در ستایش کافی الدین عمر خیام، در حب نفس خود، جواب دادن خاقانی

شیروان شاه را، جواب کردن خاقانی از چیزهای، در مدح فرزندان ملک السادات

فخرالدین و عماد الدین.

کاتب: اله بخش بن حاجی متین الدین ساکن لکهنوی سنه ۱۱۸۶ هـ صفحات ۳۱۰.

(۱۷)

سفر السعاده

مؤلف: مولانا مجدالدین فیروز آبادی^۱

مؤلف تعداد فصول و ابواب واضح نموده است ولی گوید، این سفر السعاده را بر فاتحه و خاتمه و چند باب محتوی بر فصول مشتمل گرانید.

ابتداء: «بعد از حمد و ثنای حضرت کبریایی درود بلا انتهای بر سرور انبیاء و خلاصه اتقیاء...».

کاتب: نامعلوم، کتابت ۱۲۱۹ هـ صفحات ۵۰۰^۲.

(۱۸)

شرح سکندر نامه

شارح: محمد نصیر بن سلطان سقیانی، سده ۱۲ ق.

مؤلف: نظامی گنجوی

ابتداء: «حمد و سپاس متوافره و ثنای و تحیه متکافره مر خالق را که ظلمت کده حروف .

.. بلا حمد و صلوة چنین گوید شیرازه بند دفتر پریشانی محمد نصیر بن سلطان سقیانی

غفراله له...».

کاتب: نامعلوم، کتابت سده ۱۲ ق، صفحات ۴۰۰.

(۱۹)^۳

وشحات عین الحیات

[سیر، عرفان، فارسی نثر]

^۱ . ابتدا در متن آمده: مؤلف: شیخ عبدالحق محدث دهلوی (ف ۱۰۵۲ هـ)، و سپس اصلاح شده. سفر السعاده از محمد بن

یعقوب فیروز آبادی (۱۷ق) است.

^۲ . روی شماره صفحات خط کشیده ۵۰۰ یا ۶۰۰.

^۳ . بر روی صفحه مهر دایره ای کتبخانه گنج بخش مشهود است.

مؤلف: فخرالدین علی بن حسین واعظ کاشفی
 این کتاب بر سه مقصد و یک خاتمه منقسم است
 مقصد اول: در ذکر آبا و اجداد و اقربائی حضرت ایشان
 مقصد دوم: در ذکر بعضی از حقائق و معارف . .
 مقصد سوم: در ذکر بعضی از تصرفات عجیه و امور غریبه که به طریق فرق عادات از
 آن حضرت ظاهر شد.
 خاتمه: در ذکر تاریخ وفات حضرت ایشان.
 آغاز: «الحمد لمن رش رشحات الحقائق و الحكم على قوت العارفين تفيض الاقدس
 الاقدم . . . اما بعد چنین گوید فقیر بی بضاعت و حقیر خالی از استعانت علی بن حسین
 الکاشفی المشهر بالصفی . . . الخ»
 از این جهت مسمی شد به رشحات عین الحیات.
 کاتب: نامعلوم، سده ۱۰ ق، صفحات ۴۶۰.
 این کتاب از متعدد مطابع هند طبع شد و یک بار در بخارا هم چاپ گردید.

(۲۰)

کفایه منصوری

[طب - فارسی، نثر]

مؤلف: منصور بن الیاس [شیرازی]
 آغاز: «حمد و سپاس مر خالقی را که در خلقت انسان دقائق حکمت او بی پایان است و
 حمد بی عدد و ثنای بی قیاس . . . الخ، چون اضعف عبادالله . . . منصور بن الیاس . . .
 الخ»

این کتاب بر ده مقاله منقسم است:
 اول در قسم طب یعنی نظری و عملی

مقاله دوم در اسباب صوری صحت مشتمل بر ده باب.
کاتب: نامعلوم، ناقص الآخر، سده ۱۲ ق، صفحات ۷۰۰.

(۲۱)

گلستان

مؤلف: سعدی شیرازی

آغاز: «منت مر خدای را عز وجل که طاعتش موجب قربت است و بشکر انوارش مزید نعمت... الخ»
کاتب: نامعلوم، ۱۲۶۲ هـ، صفحات ۱۶۰.

(۲۲)

اخلاق المحسنين

مؤلف: حسین واعظ کاشفی

ابواب و فصول رک صفحه ۵ فهرست هذا
آغاز: برابر نمونه صفحه ۵ فهرست هذا
کاتب محمد حسین ۱۲۷۴ هـ، صفحات ۳۱۰.

(۲۳)

سکندر نامه

مؤلف: [نظامی گنجوی]

آغاز:

خدایا جهان پادشاهی تو راست زما خدمت آید، خدای تو راست

کاتب: نامعلوم، ناقص الآخر، سده ۱۲ ق، صفحات ۳۰۰.

در جاها حواشی مفیده نوشته است، ولی اسم محشی درج نیست.

(۲۴)

تحفة الابرار

مؤلف: جامی

آغاز:

هست صلاکن سر خوان کریم

بسم الله الرحمن الرحيم

برده ز دستان کهن باز کرد

فیض کریم خوان سخن ساز کرد

کاتب: غلام محمد، ۱۲۴۷ هـ صفحات ۲۰۲.

بر آن حواشی مفیده نیز هست، ولی اسم محشی مذکور نیست. کاغذ های علیحده برای حواشی افزوده است.

(۲۵)

مکتوبات امام ربّانی مجدد الف ثانی (جلد اول)

مؤلف: شیخ احمد سر هندی حضرت مجدد الف ثانی - قدس سره (ف ۱۰۳۴ هـ)

جامع مولانا یار محمد جدید بدخشی طالقانی - به اسم تاریخی «در المعرفت» ۱۰۲۵ هـ در جلد اول ۳۱۳ مکتوبات است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین اضعاف ما حمده ... اما بعد نموده می آید که این دفتر اول است از مکتوبات قدس آیات حضرت ... امامنا الشیخ احمد الفاروقی النقشبندی سلمه الله سبحانه ... این حقیر قلیل البضاعة ... یار محمد جدید البدخشی الطالقانی جمع نموده در تحریر آورده ...»

کاتب: میر محمد، ۱۲۲۹ هـ صفحات ۵۰۰.

این نسخه در کتابخانه حضرت محمد حسن جان مجددی بود در آخر دو مهر این مالک ثبت است.

(۲۶)

مکتوبات امام ربانی مجدد الف ثانی (جلد دوم)

مؤلف: حضرت مجدد الف ثانی - قدس سره (۱۰۳۴ هـ)

جامع مولانا عبد الحی بن خواجه چاکر حصارى - به اسم تاریخی «نورالخلافت» ۱۰۲۸ هـ این جلد مشتمل است بر ۹۹ مکتوبات.

آغاز: ناقص الاول، زمرغ من بود آن نام هم کم - فلا یصل حمد حامد الی جناب قدس تعالی ذاتیه بل منتهی ذاتیه.

کاتب: نامعلوم، سده ۱۲ ق، صفحات ۳۱۰.

(۲۷)

مکتوبات امام ربانی مجدد الف ثانی (جلد اول)

مؤلف: رک: ص ۲۵ فهرست حاضر. [پیشین]

جامع: ایضاً.

آغاز: برابر نمونه ص ۲۵ فهرست حاضر.

کاتب: از صفحه ۱ تا ۳۲۹، خط قدیم است و کاغذ کهنه است، ولی از ورق ۳۲۹ تا ۳۶۹ را حضرت سندرا امید علی هاروشی نوشته است.

صفحات ۷۳۸.

نیز بر این جلد حواشی مفیده نوشته است نزد ما [محمد اقبال مجددی] این حواشی یکی از علمای سلسله نقشبندیه که نام آن حضرت عبدالقیوم مجددی قندهاری (ف^۱) است، نوشته شده است.

(۲۸)

اخلاق المحسنين

مؤلف: حسین واعظ

آغاز: رک: صفحه ۵ فهرست حاضر.

ابواب و فصول: رک صفحه ۵ فهرست هذا.

کاتب: محمد حسن العلوی، ۱۲۵۵ هـ خیلی خوش خط است، صفحات ۳۱۱.

[۲۹]

مناقب العارفين

مؤلف: شمس افلاکی، آغاز ۷۱۸.

ابواب و فصول مشتمل بر ده فصل:

فصل اول: فی ذکر مناقب سلطان العلماء فی العالم العالم ربانی بهاء الحق و الدین الولد

قدس سره....

فصل الخامس فی ذکر مناقب شیخ المشائخ العالم ...

فصل السابع فی ذکر مولانا بهاء الحق والدین ...

فصل العاشر فی ذکر اسماء الاخلاق الاولاد و الاخلاف هذه الائمة ...

آغاز: «الحمد لله الذی نور قلوب اولیاء بانوار المعانی و الیان و اجرى انا فیض فضله علی لسان الانسان ینابیع الحکمة... الخ».

کاتب: میرزا صالح حکیم در کابل، سده ۱۲ ق، صفحات ۶۱۰.

این کتاب در هند ۱۸۹۷ ع، و هم در ترکیه چاپ شد.

(۳۰)

شرح لمعات

مؤلف: فخرالدین عراقی

شارح: نامعلوم (جامی)^۱

آغاز:

«لولا لمعات برق نور القدم
من نحو حمی الجود و حی الکرم
می یخرجننا من ظلمات العدم
او یعضمنا من معنوات؟ العدم
پاک خداوندی که آینه حقیقت محمدی را مطرح اشعه لمعات جمال جمعی احدی
ساخت... الخ»

کاتب نامعلوم، ناقص الآخر، سده ۱۲ ق، صفحات ۳۰۰.

(۳۱)

رشحات عین الحیات

مؤلف: رک: ص ۱۹ فهرست حاضر.

آغاز: برابر نمونه ص ۱۹ فهرست هذا.

کاتب: مرزا محمد بن ملک محمد اندجانی، سده ۱۲ ق، صفحات ۵۲۴.

^۱ (جامی) باقلم دیگر بعدا افزوده شده.

(۳۲)

تفسیر مولانا یعقوب چرخ‌ی

مؤلف: مولانا یعقوب چرخ‌ی

آغاز: «لک الحمد یا من یده الملک و هو علی کل شیئ قدیر والصلوة والسلام علی جمیع الانبیاء... اما بعد، فیقول العبد الفقیر... یعقوب ابن عثمان بن محمود...»
کاتب نامعلوم، ناقص الآخر، سده ۱۱ ق، صفحات ۳۶۶.

(۳۳)

قربادین قادری

(طب - فارسی، نثر)

مؤلف: محمد اکبر ارزانی

این کتاب در بیست و دو باب است.

آغاز: «ثنای که شایان جناب مستطاب الله تعالی است بجزوی شاید پس السنه بندگان هیچ برای صداقت برای؟ طالبان حرف تحقیق... (دین) درویش صحبت کیش معروف هیچ مدانی محمد اکبر ارزانی...»

کاتب تاج محمد سیوستانی، ۱۲۱۶ هـ صفحات ۸۷۴

(۳۴)

یوسف [و] زلیخا

مؤلف: مولانا جامی

آغاز:

گلی از روضه جاوید بنمای	الهی غنچه امید بگشای
وزین گل عطر پرور کن دماغم	بخندان از لب آن غنچه باغم

کاتب: مرزا (۹)، ۱۲۵۴ هـ صفحات ۳۰۰.

بر آن نسخه حواشی افزوده است، ولی اسم محشی مذکور نیست و برای توضیحات متن اوراق هم افزوده است.

(۳۵)

دیوان غنی کشمیری^۱

مؤلف: غنی کاشمیری، شاعر سده ۱۱ ق.

کسی بر آن مقدمه نوشته است، در این دیوان غزلیات و قصائد و رباعیات موجود هست. آغاز:

ای ذات تو سر دفتر افراد وجود هر بود نمود از بود تو نمود

نیست مدح جوی شیر از سنگ خار^[۱] آشکار کوهکن را شد سفید از گریه چشم انتظار
مدعی گر لاف جوهر زد ندارد اعتبار شمشیری که می سازند از چوب چنار همچو
شاعر تخلص خود در این شعر آورده است:

غنی ساغر به کف جمید پیش معبروس (۹) درآمد که شاید در بهای باده گیرد و ملک نیاد را (۹)^۲

کاتب: میر عبدالباقی متخلص به صهبائی، ۱۱۳۶ هـ صفحات ۳۰۰.

(۳۶)

کریما^۳

^۱ متن: کاشمیری.

^۲ متن: کداه، احتمالاً ملک دنیا را باشد.

^۳ این اثر و اثر بعدی هر کدام بخشی از کتبی به نام پنج کتاب می باشد، که گزیده ای از آثار سعدی و حافظ و غیره بوده و در مکتب خانهای سنتی افغانستان تا حدود ده سال پیش برای آموزش دادن فارسی خولبی به دلش آموزان ابتدایی

[دین - فقه، ادب فارسی نظم]

مؤلف: سعدی شیرازی

تعداد ابواب و فصول مذکور نیست، ولی عناوین در جاها نوشته است. مثل در بیان نعت نبی کریم صلی الله علیه [و آله] و سلم .
در بیان تأسف عمر عزیز، در بیان سخاوت، در بیان نگرهبانی خلافت، در بیان اشیاهای که گوناگون عالم کرده است.

آغاز:

کریما بیخشای بر حال ما	که هستم اسیر کمند هوا
نداریم غیر از تو فریادرس	تویی عاصیان را خطابخش [و] بس

کاتب: درویش محمد ذاکر، سده ۱۳ ق، صفحات ۱۶.

(۳۷)

نام حق

[دین - ادب فارسی نظم]

مؤلف: شرف بخارایی خراسانی

ابواب و فصول مذکور نیست، ولی عناوین نوشته است.

مقدمه صلوة در بیان وضو کردن

در بیان سنت وضو

در بیان مستحبات وضو

در بیان کراهت وضو

آموزش داده می شد و شاید هم اکنون هم در بعضی از این مکتب خانه ها این سبک آموزش رایج باشد که بعد از خولدن این کتاب دانش آموزان دیران حافظ را می خواندند که اگر دلش آموزی می توانست خودش شعر حافظ را بخواند به این معنی بود که فارسی را می تواند بخواند و می گفتند که حافظ را «خودخوان شده» (موسری نژاد)

در بیان شریعت آموختن

در بیان ...

آغاز:

نام حق بر زبان همی رانم	که به جان و دلش همی خوانم
ملک و صانع و قدیم حکیم	خالق و رازق و رئوف رحیم

کاتب نامعلوم، سده ۱۳ ق، صفحات ۱۴.

(۳۸)

اساس المصلی

[فقه، دین، ادب فارسی، نشر]

مؤلف: (۲)

ابواب و فصول [را] نشان نداده است. ولی به طور سؤال و جواب ترتیب داده شده است. آغاز: «الحمد لله رب العالمين و العاقبة للمتقين و الصلوة والسلام على رسوله محمد و آله و اصحابه اجمعين، مسئله بدان که ایمان اقرار کردن است بر زبان یعنی گفتن کلمه طیب».

کاتب نامعلوم، سده ۱۳ ق، صفحات ۴۰۰.

(۳۹)

دیوان عرفی

مؤلف: عرفی

شاعر تخلص خود در این شعر آورده است:

از چه روی نزد شیخ، جانب عرفی شتاب	مطلب اگر ... خیر و نیاز و طلب
-----------------------------------	-------------------------------

آغاز: ناقص الطرفین است.

از مهر و ماه جام و زهفتم سپهر طاس	گرمابه جهان و جلال تو را بود
از آفتاب شمشیر را کردنش قطاس	جاه ترا سپهر سپندی بود که هست

کاتب: نامعلوم، ناقص الطرفین، سده ۱۲ ق، صفحات ۳۲۵.

(۴۰)

نفائس الفنون

مؤلف: محمد بن محمود الآملی

این کتاب بر دو قسم مرتب شده^۱ قسمی در علوم اوایل، قسمی در علوم اواخر، و قسم اخیر جهت نسبت او به اهل اسلام تقدیم افتد، مجموع آن مشتمل بر نه مقاله بدین وجه: قسم اول از کتاب نفائس الفنون فی عرائس العیون در علوم اواخر متضمن هشتاد و پنج علم که آن را سی و شش فن نهاده شد.

آغاز: «حمد و ثنا و شکر بی انتها حضرت پادشاهی را که افکار از کیا و انظار عقلا در بیدار عظمت و معرفت کبریای او از فصور ادراک هر دم فداء . . . الخ، اما بعد چنین گوید مقرر این عبارات و مصور این مقالات بنده ضعیف محمد بن محمود الآملی . . . الخ».

کاتب، نامعلوم، ناقص الآخر، صفحات ۸۰۰

(۴۱)

شرح مثنوی

مؤلف: [اسم شارح نامعلوم].

^۱ متن: مشرود.

شاید: حضرت شاه فقیر الله علوی شکار پوری سندهی، ف ۱۱۹۵ هـ
این شرح در سنه ۱۱۱۴ هـ تألیف شده است در آخر نسخه یک قطعه تاریخ تألیف هم
نوشته است:

دهم شهر شعبان المعظم در سنه یک هزار و یک صد و چهار ده هجری مقدس این
طومار شوق طی شد و این طرفه که «شرح مثنوی» ۱۱۱۴ تاریخ وی شد.
آغاز: «قدری موش خورده است» ... قال الله تبارک و تعالی اسجدوا اقرب و اقول
مستعینا بالله ...».

کاتب، نامعلوم، سده ۱۲ ق، صفحات ۷۰۰.

اول این نسخه [را] موش خورده است، جای اسم مؤلف هم ناقص است.

(۴۲)

جذب القلوب

[تاریخ مدینه منوره - ادب فارسی نثر]

مؤلف: شیخ عبدالحق محدث دهلوی (بسال ۱۰۰۱ هـ)

این کتاب در هفده باب است:

باب اول در عدد ایجاد این بلده.

باب دوم در ذکر فضائل و محامد وی....

پنجم در هجرت نمودن سید المرسلین - صلی الله علی [و آله] و سلم...

دهم در ذکر بعضی آثار متبرکه...

هفدهم در ذکر فضائل و آداب صلوٰه بر سید کائنات صلی الله علیه...

آغاز:

چون قطره به دریای کرم پیوستم

وز زمزم قدس چهره دل شستم

«صد شکر که از تشنگی غم رستم

بر کشتی توفیق ازل بنشستم

الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى... اما بعد مى گوید فقير حقير ضعيف نحيف...
عبدالحق بن سيف الدين اترك الدهلوى البخارى كه علما سير و تواريخ در هرزمان...
ابتدا تسويد اين حروف در سه ثمان و تسعين و تسع مأه در مدینه مطيبه بوده و توفيق
تبييض آن در سنه احدى الف در بلدة دهلى يافته... اين كتاب را مسمى است به جذب
القلوب الى ديار المحبوب».

کاتب: اله بخش، ۱۲۶۸ هـ صفحات ۴۴۰.

(۴۳)

شرح دیوان حافظ

مؤلف: نامعلوم، ولی از طرز نگارش معلوم می شود که مؤلف این شرح از اهل هند
بوده، قیاساً سده ۱۲ق.
آغاز: «(ناقص الاول)

ای لا يتحقق منك الا ينغاء
ماكریم معقول به لا تبغى
ترجمه بیار عذر خواه خود از اعتماد تو به آن کس که مى دهد... الخ».
کاتب: نامعلوم، سده ۱۲ق، صفحات ۴۰۰.

(۴۴)

مطلع الانوار

(ادب - فارسی نظم)

مؤلف: امیر خسرو
آغاز:

خطبه قدس است به ملک قدیم
بسم الله الرحمن الرحيم
رایحه حکمت و توقع راز
نیست مگر کین رقم دل نواز

کاتب: نامعلوم، سده ۱۱ ق، صفحات ۲۰۰.

(۴۵)

مزرع الحسنات

[ادعیه، وظائف - فارسی نثر و عربی]

مؤلف: محمد فاضل بن محمد عارف سفیدنی دهلوی (سده ۱۱ ق)

این کتاب شرح است [بر] یک کتاب خیلی معروف در وظائف و صلوات نبی کریم صلی الله علی [و آله] و سلم، مسمی است به *دلائل الخیرات*، مؤلف ابواب و فصول [را] نشان نداده است.

آغاز: «حمد و ثنای گوناگون و سپاس و ستایش از حد افزون... پس بنا بر این کمترین خدام مشتاقان درود نبوی صلی الله علیه [و آله] و سلم - محمد فاضل بن محمد عارف سفیدنی دهلوی... بین از آن مدنی...».

کاتب: سید جیون شاه مشهدی، ۱۱۷۹ هـ، صفحات ۴۴۸.

(۴۶)

سکندر نامه

[ادب - فارسی نظم]

مؤلف: نظامی گنجوی

آغاز:

زما خدمت آید خدای [تو را] است

همه نیستند آنچه هستی^۱ تویی

خدایا جهان پادشاهی تو راست

پناه بلندی و پستی تویی

^۱ متن: هستند.

کاتب: نامعلوم، ناقص الآخر، سده ۱۱ ق، صفحات ۳۱۰، بر آن حواشی هم افزوده است ولی اسم محشی مذکور نیست.

(۴۷)

لطائف الحدائق

[ادب - فارسی نثر]

مؤلف: عبداللطیف بن عبدالله العباسی الموسوی

این مؤلف خیلی معروف است برای شرح مثنوی معنوی

آغاز: «این گلدسته ایست از ریاحین حدیقه سخنوری و هوش مندی و مجموعه ایست از لطائف نسخه فرهنگ افزای و دانش پژوهی مسمی به لطائف الحدائق من نفائس الدقائق . . .»

کاتب: نامعلوم، ۱۱۳۴ هـ صفحات ۴۰۱.

مؤلف از کتب معتبره استفاده کرده است؛ چنانچه جا به جا حواله های کتب ذیل دیده ام: کنز اللغات، شرح اصطلاحات صوفیه از شیخ ابن عطا و شرح عبد الرزاق کاشی، فرهنگ سید جمال انجوی، چهل و چهار فرهنگ معتبر منتخب کرده است.

(۴۸)

شواهد النبوة

[سیر، سیرت حضرت محمد صلی الله علیه وسلم - فارسی نثر]

مؤلف: مولانا جامی

آغاز: «الحمد لله الذی ارسل رسلا مبشرین و منذرین سیئلا یلون للناس علی . . .»

^۱ در نسخه مرآت، به جای «لطائف» نوشته شده بعداً با خودکار قرمز اصلاح شده است.

کاتب، یوسف بن اکرم، ۹۸۲ هـ صفحات ۳۹۴.
 «کهن ترین تا به امروز (در پاکستان) ۵۸/۳/۱۰»^۱

(۴۹)

اخبار الأخیار

[تذکره عرفا، سیر - ادب فارسی نثر]

مؤلف: شیخ عبدالحق محدث دهلوی (۱۰۵۲ هـ)

این کتاب به سه طبقات، در تکمله منقسم است:

طبقه اول: در احوال حضرت خواجه معین الدین چشتی تا شیخ فخرالدین بن خواجه بزرگ.

طبقه دوم: از حضرت بابا فریدالدین گنج شکر تا مولانا احمد حافظ.

طبقه سوم: از شیخ نصیر الدین چراغ دهلی تا مولانا بخشی.

در خاتمه احوال آبا و اجداد خود نوشته است و در مقدمه احوال و مقامات حضرت شیخ عبدالقادر جیلانی (ره) نیز آمده است.

آغاز: «شکر حضرت واهب العطیات را تعالی و تقدس ... این کتاب را اخبار الاخیار فی سیر الابرار نام شد ...».

کاتب: نامعلوم، ناقص الآخر، سده ۱۲ ق، صفحات ۶۴۰.

این کتاب خیلی معروف و مطبوع است.

(۵۰)

تاج المصادر

^۱ یادداشت از استاد احمد منزوی.

مؤلف: (۲)

آغاز: «الحمد لله رب العالمين حمداً يفوق حمد الشاكرين نحمده على سرّاً... الخ اما بعد فان... مصادر هذين فارسيتها...»
کاتب، ناقص الآخر، سده ۱۲ ق، صفحات ۵۰۳.

(۵۱)

معارج النبوة

مؤلف: معینی کاشفی

این کتاب مشتمل بر مقدمه و چهار ارکان و خاتمه.
آغاز: «رَبَّنَا اِنَّا مِنْ لَدُنْكَ رَحِمَةٌ وَ هِيَ لَنَا مِنْ اَمْرِنَا رَشْدًا، قمری که صحائف لطائف...
بنقوش تقریر آن موشح بود... این خطاب معین می شد لاجرم مسمی به معارج النبوة
فی مدارج الفتوة گشت».
کاتب: نامعلوم، ۱۹۶۱ ه، صفحات ۷۰۰.

(۵۲)

منافع المسلمين

مؤلف: عبدالجمیل بن محمود بن محمد الحافی

مؤلف نشان ابواب و فصول نداده است و عناوانات هم مذکور نیست.
آغاز: «الحمد لله رب العالمين و الصلوة والسلام على نبينا محمد خيرا الانبياء والمرسلين...
اما بعد چنین گوید بنده پرکنده کمینۀ درویشان... عبدالجمیل بن محمود بن محمد
الحافی... الخ».

خلاصۀ هدایه و نہایه و زبده خلاصه و کفایه در وی درج بود به لغت فارسیه ترجمه
کرده می شود... به اشاره واجب الاطاعه مخدوم زاده عالمیان مولانا برهان الدین

محمد که سبط بزرگوار جهان مولانا معین الدین محمود علیه الرحمة... الخ در این
مختصر را منافع المسلمین نام نهاده شد....
کاتب، نامعلوم، ۱۰۸۵ هـ صفحات ۶۸۲.

(۵۳)

اشعة اللمعات (جلد اول)

(حدیث، دین، فارسی نثر)

مؤلف: شیخ عبدالحق محدث دهلوی (به سال ۱۰۱۹ - ۱۰۲۵ هـ)

این مشتمل بر کتب ذیل:

۱ - کتاب الایمان.

۲ - کتاب العلم.

۳ - کتاب الطهارت.

۴ - کتاب الصلوة.

۵ - کتاب الحائز.

آغاز: « الحمد لله اكمل على كل حال و في كل حين و الصلوة والسلام... الا لمكون
على المرسلين... الخ اما بعد بنده مسكين عبدالحق بن سيف الدين الدهلوی الموطن
البخاری الاصل... الخ».

کاتب، نامعلوم، سده ۱۲ ق، صفحات ۷۵۰.

(۵۴)

شرح سفر السعاده

(دین، حدیث، عبادات، فارسی)

مؤلف: شیخ عبدالحق محدث دهلوی (ف ۱۰۵۲ هـ)

منقسم است بر سه حصه: اول در مبحث احادیث جمع کرده، مؤلف مولانا مجدالدین فیروزآبادی، دوم در اصول فقه حنفی، سوم در احکام شرعی.

آغاز: «سبحانک لا علم لنا الا ما علمتنا انت العليم^۱ الحکیم... اما بعد فيقول العبد الضعيف الفقير الى الله القوى الغنى البارى عبدالحق بن سيف الدين بن سعد الله التركى الدهلوى... باعث بر جمع اين خزائن و تأييد اين موائد آن که کتاب سفر السعادة که آن را صراط مستقيم نیز خوانند تصنيف الشيخ العالم... محمد بن يعقوب بن محمد بن ابراهيم بن عمر بن ابي بکر احمد بن محمود بن ادریس بن فضل الله... الشهير بالشيخ مجدالدین الفیروزآبادی...».

کاتب: نامعلوم، ۱۱۰۷ هـ از نسخه به خط مؤلف نقل شده است، صفحات ۹۳۴.

(۵۵)

اشعة اللمعات (نصف آخر)

مؤلف: شیخ عبدالحق محدث دهلوی

رک: ص ۵۳ فهرست حاضر.

آغاز: «کتاب البيوع بيع گاهی به معنی عقد آید که اثر آن بر آمدن مال است از ملک یکی... و در آمدن در ملک دیگری که مبادله مال به مال عبارت از آنست».

کاتب: نامعلوم، (آخر ناتمام)، سده ۱۱ ق، صفحات ۸۹۸.

(۵۶)

تفسير سورة فاتحه

مؤلف: معین مسکین

مؤلف در باره ابواب و فصول گوید: «اعلم ان هذا الكتاب مشتمل على مقدمه و خمسة عشر مجلسها و كل مجلس منها ترتيب على فصول كثيرة».

آغاز: «ربنا آتانا من لدنك رحمة وهبنا لنا من امرنا رشدا الحمد لله الذي زين المفارق عرائس نفائس ... اما بعد فان الله تعالى اكرمنا بكریم كتابه ... العبد الضعیف ... اعنى معین المسكين ... الخ».

کاتب: محمد حسین، ۱۱۹۹ هـ صفحات ۶۰۲.

(۵۷)

هفت اقلیم

(تاریخ، معرفی امکنه، جغرافیه اقالیم، فارسی نثر)

مؤلف: امین احمد رازی

به سال (۱۰۱۰ هـ) تألیف شده، این کتاب در سه جلد است، خیلی معروف و مطبوعه است. در اشیاتک سوسانتی بنگال کاکهته در سه جلد و [به] تعلیقات جواد فاضل از تهران ایران هم چاپ گردید.

آغاز:

«خرد هر کجا گنجی آرد بدید به نام خدا سازد آن را کلید ...

اما بعد چنین گوید محرر این مقالات و مقرر این کلمات امین رازی اصلح الله ... الخ».

کاتب، محمد حیات، ۱۲۶۶ هـ صفحات ۷۵۰.

(۵۹)

حواشی مثنوی معنوی

مؤلف: ناشناخته

بر این نسخه حواشی مفیده دارد از شروع مختلف مثنوی مولوی کسی بر حواشی نقل کرده است. نسخه خیلی خوش خط است، سده ۱۱ ق (قیاساً).
 آغاز: «هذه الكتاب المثنوی المعنوی المولوی و هو اصول الدین فی کشف اسرار لاصول و الیقین... شعر اول در این جلد این طور است:
 بشنو از نی چون حکایت می کند
 وز جدایی ها شکایت می کند»
 کاتب: نامعلوم، ۱۲۶۵ هـ صفحات ۳۰۲.

(۶۰)

شرح سکندر نامه

مؤلف: محمد نصیر بن سلطان سفیدنی دهلوی

[رک: ص^۱ فهرست حاضر]

آغاز: «حمد و سپاس متوافره و ثنای متکاثره مر خالقی را که ظلمت کده حروف اشباح انسان را به ضیاء مصباح نفسانی ارواح منور ساخته... اما بعد حمد و صلاة چنان گوید... محمد نصر بن سلطان سفیدنی... الخ چون دیدم که طائفه از یاران محترم و دوستان همدم باعث شدند که پیش ازین بر سکندر نامه شرحی را تصنیف... خواهجه نظام الدین علیه الرحمة یکی از فضلا شرحی ساخته...»
 کاتب: نامعلوم، ناقص الآخر، سده ۱۳ ق، صفحات ۲۰۰.

(۶۱-۶۲)

مجموعه

۱- نزهة الكتاب و تحفة الاحباب

^۱ شماره صفحه نامورشته است.

(دین - ادب فارسی نظم و نثر)

مؤلف: حسن بن عبدالمؤمن الخوئینی، سده ۱۱ ق (قیاساً)

مؤلف این کتاب را به چهار قسم مفصل کرده بدین ترتیب:

قسم اول: مشتمل است^۱ بر صد آیت از قرآن مجید در مقاصد متفاوت.

قسم دوم: محیط [۱] است بر صد کلمه از احادیث.

قسم سوم: جامع است صد کلمه از نصائح خلفا رضی الله عنهم.

قسم چهارم: حاوی [۱] است بر صد [و] بیست تازی مترجم با صد [و] بیست فارسی.

آغاز: «الحمد لله الذی تفضل علی عباده بمواهب الانعام و ملاء معادن خواطر الفصحاء
بیدائع جواهر الکلام... چنین گوید ناظم این قلاند... حسن بن عبد المومن الخوئینی.
...»

کاتب، نامعلوم، شاید مولف خود، سده ۱۱ ق، صفحات ۸۰.

۲ - حدیث اربعین نووی (عربی)^۲

۳ - در منقبت قطب الطرار [۱] نق... حضرت خواجه بهاء المله والدين

محمد البخاری

مؤلف: مولانا جامی

آغاز:

چند شوی بند به هر نقش بند

در خم این دائرة نقش بند

کاتب: نامعلوم، سده ۱۳ ق، صفحات ۶.

(۶۳)

مجموعه

^۱ متن: شمل ست.

^۲ چون نسخه عربی بوده و موضوع فهرست کتاب های فارسی است، شاید به این دلیل توضیحات را نیاورده است.

۱. اسطرلابیه

(عربی - نثر)

از: بهاء الدین محمد عاملی

۲- شرح نوانح^۱

مؤلف: مولانا جامی

شارح: عمادالدین فضل الله خلیفه حاجی محمد جیون شاه

آغاز: «... ثناء علیک کیف و کل ثناء بعبود... جل عن ثنای جناب قد سک... اما بعد
این خزف ریزه چند بی مقدار و سفال...»

کاتب: سعدالله تهته، ۱۱۰۸ هـ صفحات ۸۰،

۳- رقعات جامی

(ادب فارسی نثر و نظم)

مؤلف: مولانا جامی

آغاز: «بعد از انشاء صحائف ثناء و محمّدت هذالذی انزل علی عبده الکتب و پس از
ادای وظائف درود و تحیت علی افضل من اولی الحکمۀ...»
کاتب: رحمت الله بن رضی خان، ۱۱۷۱ هـ صفحات ۱۳۶.

(۶۴)

رساله در فن انشاء

مؤلف: نامعلوم (ناقص الاول) سده ۱۲ ق.

این رساله در هفت باب است:

باب اول: در رقعات سلاطین به سلاطین.

^۱ زیر این عنوان با عنوان بعدی با خود کار قرمز نشلی دارد!

- باب دوم: در فرامین.
- باب سوم: در شرح پروانه جات.
- باب چهارم: در نوشتن عرائض.
- باب پنجم: در مکتوبات که ابنای روزگار با یکدیگر بنویسند.
- باب ششم: در خطوط و قبالات شرعی.
- باب هفتم: در نوشتن دستک و سرنامه و غیره التماس از بلغای روزگار.
- آغاز: «(ناقص الاول) اعتبار خان قدسه الله سره منشی بوده و عمری در فن انشاء صرف کرده چیزی به طریق یادگاری بنویس که مردم بخواند! [از آن بهره حاصل نماید به حکم اشارت آن عزیزان خطی چند به عبارت شکسته و بسته به قلم آمد ... الخ]».
- کاتب: نامعلوم، سده ۱۳ ق، صفحات ۳۰۰.

(۶۵)

مجموعه

۱ - عقائد صوفیه

مؤلف: ؟

آغاز: «الحمد لله رب العالمین و صلوة علی خاتم النبیین سیدنا محمد النبی و آله اجمعین ...».

کاتب، نامعلوم، سده ۱۱ ق، صفحات ۹۰.

۲ - شرح قصیدۀ ثوئیه^۱

(فارسی نثر)

مؤلف: محمود بن لایه محمد شیرازی ساکن بلدة نرنول (هندوستان) سده ۱۲ ق.

^۱ . زیر عنوان با قرمز نشانی دارد.

آغاز: «الحمد لله الحمد لله^۱ الذی نور بنور معرفته صدور العارفين و اولیاء و احرق قلوب العاشقين ... می گوید اضعف عباد الله ... محمود بن لایه محمد شیرازی ... که چون قصیده معظمه و منظومه حضرت سیدنا ... سید عبد القادر جیلانی غوث اعظم رض ...».

کاتب، نامعلوم، سده ۱۳ ق، صفحات ۹۱ - ۱۶۰.

۳- شجره نامه خواجگان نقشبندیه^۲

(فارسی نثر)

مؤلف: عبد الجبار، سده ۱۳ ق.

در این رساله مؤلف شجره طریقت خود بیان فرموده است، بدین طور:

فقیر عبد الجبار مرید میان شاه سید محمد امان و آن مرید میان تاج محمد جیو قندهاری و آن میان صاحب الدین جیو قندهاری و آن میان تاج محمد قندهاری و آن میان عبد الحمید قندهاری و آن میان نور محمد قندهاری و آن حضرت میان عبد الحکیم قندهاری و آن میان حافظ الله یار لاهوری و آن حضرت میان سعد و ایشان به میان بر خوردار بهکری و ایشان به میان محمد لاهوری و ایشان به میان سید لعل جیو و میان عبد الحکیم و ایشان به حافظ عبد الغفور یساوری و ایشان به شیخ سعدی لاهوری و ایشان به حضرت شیخ آدم بنوری؟ و ایشان حضرت شیخ احمد سرهندی مجدد الف ثانی قدس سرهم.

آغاز: «الحمد لله الذی خلق الانسان من صلصال کالفخار و خلق الجن ...».

کاتب: فقیه الدین محمد قریشی انصاری، سنه ۱۲۶۶ هـ صفحات ۱۶۰ - ۱۹۰، اوراق عربی آنست، از صفحه ۱۹۱ - ۲۰۷ رساله حاضر است.

^۱ در اصل مکرر است!

^۲ این رساله و رساله بعدی به عنوان شماره (۶۶) معرفی شده است، زیر عنوان هم با قرمز نشانی دارد!

۴- رسالهٔ تصوّف

(ادب - فارسی نثر)

مؤلف: مولانا عبد الحکیم کاکڑی قندهاری مذکور، سده ۱۲ ق.
 آغاز: «الحمد لله رب العالمين الرحمن الرحيم و الصلوة والسلام على خير خلقه... اما بعد
 فهذا رسالة في بيان ما اكتسب صاحبنا و مولانا مولوى عبد الحکیم کاکڑی قندهاری...»
 کاتب، ایضا، سده ۱۳ ق، صفحات ۲۰۸ - ۲۲۳.

(۶۷)

۵- اقرب الطريق

مؤلف: شیخ علی متقی

آغاز: «الحمد لله رب العالمين والصلوة على سيدنا محمد و آله و صحبه اجمعين اين
 رساله ايست تصنيف شيخ علي متقي كه نام اين رساله اقرب الطريق است.»
 کاتب، نامعلوم، سده ۱۲ ق، صفحات (۲۲۳ - ۲۲۶)

۶- رسالهٔ تصوّف، ناشناخته

(فارسی نثر)

مؤلف: نامعلوم

ناقص الطرفین

آغاز افتاده: «... فعل می کند و مذهب جبریه جبر محض است که بنده را قدرست و نه
 اختیار و مذهب اهل سنت و جماعت حال است میانه هر دو مذهب... الخ»
 این رساله مشتمل است بر ۲۴ فصل.
 صفحات ۲۲۶ - ۲۳۶.

۷- رساله فقه

(فارسی نثر)

مؤلف: نامعلوم

آغاز: «الحمد لله صفاته العلی و السلام علی عبادہ الذین اصطفی قال مظهر الحقائق . . .»
 مؤلف ابواب و فصول را نشان نداده است ولی باب ها به اشعار عالی مزین ساخته است،
 صفحات (۲۳۷ - ۲۵۸)، کاتب: نامعلوم، سده ۱۱ ق.

(۶۸)

رساله تصوف

(فارسی نثر)

مؤلف: نامعلوم به سال (۹۹۷ هـ)

[رک: صفحه ۲۷۷^۱]

آغاز: «لا اله الا الله محمد رسول الله ذا کر^۲ می باید کرد در وقت جریان این کلمه بر زبان
 موافقت میان دل و زبان نگاه دارد و در طرف نفی وجود جمیع محدثات را به نقل فنا
 مطالعه فرمایند در طرف اثبات وجود قدیم . . . الخ»
 کاتب: عبدالرحمن بن عبدالله نقی بکری، سده ۱۱ ق، صفحات ۲۵۹ - ۲۷۷.

(۶۹)

مجموعه

۱- چهل حدیث بابا رتن و شرح آن

مؤلف: مولانا جامی

^۱ منظور من ۲۷۷ خرد نسخه است.^۲ کذ.

آغاز: «الحمد لله رب العالمين العاقية للمتقين و الصلوة والسلام عى خير خلق محمد و آله اجمعين اما بعد اين احاديث شريفه مرويست از حضرت بابا رتن به شش صد سال رسیده بود که پيش از حضرت محمد صلى الله عليه وسلم در دینی که بود دانا و دانشمند آن قوم بود ... الخ».

این فقیر حقیر البضاعت از احادیثی که از حضرت بابا با سند صحیح روایت کرده چهل حدیث را ترجمه کرده آمد ...

کاتب، نامعلوم، ناقص الآخر، سده ۱۱ ق، صفحات ۱ - ۳۶.

(۲ - ۳ - ۴ - رسائل عربی)

(۷۰)

ملهمات مهمل

(عرفان - ادب فارسی نظم)

مؤلف: نظامی پیشاوری، به سال ۱۲۴۸ هـ.

مؤلف در باره سال تألیف چنین گوید:

چهل و هشت و هزار و دو صد سال

هست تاریخ این خجسته مثال

هـ ۱۲۴۸

تخلص خود در شعر ذیل آورده است:

دستگیریش کن که افتاد است

به نظامی بده که ناشاد است

مؤلف از مضافات پیشاور بود که جایی سکونتش از پیشاور پانصد و یازده دور (کروه) بود.

آغاز:

بعد از آتش بخوان و اول خند

خنده آمیز هست ییتی چند

هر که این مهملات بر خواند
ایزد اسنان او بخنداند...
نام این ملهمات مهمل شد
گمراهان را مثال مشعل شد
کاتب: نامعلوم، سده ۱۳ ق، صفحات ۱۵۰.

(۷۲-۷۱)

مجموعه

۱- چهل حدیث

(فارسی نثر، متن احادیث عربی)

مؤلف: بهاء الدین بن یوسف بن ملک دینار
آغاز: «احدی را که قل هو الله احد نام اوست و مدح حمدی را که الله الصمد نام اوست
... می گوید داعی ضعیف ... بهاء الدین ...»
کاتب: محمد حسین، ۱۲۷۵ هـ صفحات (۱ - ۱۸۸)

۲- منهاج العارفين

(عرفان، ادب فارسی نثر)

مؤلف: نامعلوم
آغاز: «حمد بی عدد و ثنای بی عدد مر خدایی را که سینه عارفان بخزانة اسرار خود
ساخته و لوح دل محبان از غیر حق پاک نبشته ... این سخن از کلام اهل معرفت جمع
کرده اند و نام این کتاب منهاج العارفين نام نهاده اند»
کاتب، ایضاً، ۱۲۷۵ هـ صفحات ۱۸۹ - ۱۹۶.

۳- رسالۃ فقه

(فارسی نثر)

مؤلف: نامعلوم، سده ۱۲ ق.

آغاز: «الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين... در خبر است که از جابر بن عبدالله و او روایت می کند... الخ».

کاتب، ایضا، ۱۲۷۵ هـ صفحات ۱۹۷ - ۳۰۸.

[۷۳]

مجموعه

۱ - شیر و شکر

(ادب - فارسی نظم)

مؤلف: [شیخ بهایی].

آغاز:

فارحم انک انت فی الرحم الوحيد

رب انی منا الضّر الشديد

ثم کنا ظالمين اهديتنا

نحن کنا میتين احييتنا

خاک گشتن در ره عشق بتان

شیر و شکر چیست ای مرد جوان

عنوانات: فی بیان معنی کتبت و کنزاً مخفياً الى آخره، حکایت علی سیل المثل، فی ان البلايا و ان کانت کثرة، فی السخاوة.

کاتب: محمد کاظم، ۱۲۲۰ هـ صفحات ۱ - ۳۰.

۲ - خلاصة المقامات

(سیر، مناقب، ادب فارسی نثر)

این کتاب در احوال شیخ احمد جامی نامقی ملقب به زنده فیل است.

مؤلف: ابوالمکارم بن عماد الملک جامی (به سال ۸۴۰ هـ)

مشمول بر ده باب ...

آغاز: «حمد و ثنای بی انتها که مطیعان حریم سدره المنتهی از ارتقای معارج الصّور».

کاتب: احمد بن عبدالرحیم ۱۲۶۴، صفحات ۳۱ - ۳۰۰، این کتاب در هند و ایران چاپ شده است.

(۷۴)

۳- رساله مودّت آل رسول -صلی الله علیه و سلّم

مولف: شمس الدین عمر دولت آبادی

این رساله در ده (۱۰) باب است:

باب اول: در اولاد رسول -صلی الله علیه و سلم.

باب دوم: در بشارت (اولاد) رسول -صلی الله علیه و سلم...

باب پنجم در نسبت علوی ...

باب دهم در ذکر لعنت یزید.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین والعافیة للمتّقین الصلوة والسلام ... اما بعد ... بنده درگاه

نبوی -صلی الله علیه و سلم ... شمس الدین عمر دولت آبادی ...».

کاتب: نامعلوم، سده ۱۱ ق، صفحات ۳۰۱ - ۴۱۰.

(۷۵)

اسطrolاب و شرح بیست باب طوسی

(فارسی نثر)

مولف: «بایستی از شمس المعالی باشد [نسخه ها ۱ : ۳۵۳]^۱

^۱ بعدا با خود کار قرمز نوشته شده است.

اسم شارح در آغاز کتاب نیامده است.

آغاز: «حمد بی حد و ثنای بی عدد واجب الوجودی را که این انسان و عقل ایشان را قوتی داد که جسم... یعنی اسطرلاب که محضر است... می گوید مولف این مسوده که بعضی از احبا چون به مطالعه و مذاکره کتاب بیست باب در معرفت اسطرلاب که منسوب است به مهندس اعلم... نصر الدین ...».

کاتب، نامعلوم، ناقص الآخر، سده ۱۱ ق، صفحات ۲۰۰.

(۷۶)

مکاشفات رضوی

(شرح مثنوی - ادب فارسی نظم و نثر)

مؤلف: میر محمد رضا لاهوری (به سال ۱۰۸۴ هـ)

بنگرید: احمد منزوی ۱۴۱۵/۲.

آغاز: «نه هر حمدی سزاوار آفریدگار جهان و جهانیان [است، نه هر حامدی کاشف اسرار قرآنت، و نه هر مثنوی خوانی مثنوی دان است... الخ، به فضل حق تعالی در سال یک هزار و هشتاد و چهار هجری تیر دعا به هدف اجابت رسید... این نسخه را به مکاشفات رضوی موسوم گردانید ...».

کاتب: نامعلوم، ۱۱۵۵ هـ، صفحات ۷۰۰.

(۷۷)

دیوان هلالی

مؤلف: هلالی

آغاز:

بگذار که در [ر]وی تو بینیم خدا را

ای نور خدا در نظر از روی تو ما را

تانهکھت جان بخش تو همراه صبا شد
 خاصیت عیسی است دم باد صبا را^۱ ...
 گر یاد کند میل هلالی عجب نیست
 شاهان چه عجب گر بنوازند گدا را
 کاتب: نامعلوم، سده ۱۲ ق، صفحات ۱۹۸.

(۷۸)

رساله در علم هیئت

مولف: نامعلوم (ناقص الطرفین)

آغاز افتاده: «و وضع و حرکت لازمه و آنچه از ... است .. از عناصر از بعضی ازین حیثیات درین علم در جمیع ملل و ادیان ... الخ».
 کاتب: نامعلوم، ناقص الآخر، سده ۱۱ ق، صفحات ۴۴۰.
 این نسخه خیلی کرم خورده است، قابل استعمال نیست، ابواب و فصول مشخص نیست، در بعضی جاها عناوین به روشنائی سرخ نوشته است.

(۷۹)

مجموعه

۱ - حسنات العارفین^۲

(فارسی نثر)

مؤلف: دارا شکوه

آغاز افتاده: «... از کتب اهل سلوک و طریقت ... گردیده بود و جز توحید حرف منظور نظر نبودند، روی وجد و زرق اکثر کلمات بلند از حقائق و معارف ...».
 کاتب: نامعلوم، سده ۱۲ ق، صفحات ۱۵۰.

^۱ . متن: صاست!

^۲ . عنوان بعداً با خودکار قرمز نوشته شده است.

۲- سیر نامه

(فارسی نثر)

مؤلف: نامعلوم

ناقص الاول و الآخر.

مؤلف در این سفر نامه، سفر های مختلف مخدوم جهانبان جهان گشت بخاری (ف...)'^۱

جمع نموده است و در جای عناوانات ذیل به نظر رسیده است:

بعد ازان به جانب شهر بصره، بعد ازان به جانب کاذرون، بعد ازان به جانب امام عییده،

بعد از آن به جانب شهر غزنی، بعد ازان به جانب شهر روم ... عیدان، ... پیشاور.

کاتب: نامعلوم، ناقص الآخر است، سده ۱۱ ق، صفحات ۱۵۱ - ۲۴۰.

(۸۱)

تعبیر نامه خواب

مؤلف: نامعلوم، ناقص الطرفین

آغاز افتاده: «... خواند ایشان را حاجت یابد به کتاب ها و معبران دیگر از بهر آنکه

هر چه ازین علم به کار آید تمام بیابد خواب راست از دروغ بشناسد ... الخ».

کاتب، نامعلوم، سده ۱۲ ق، صفحات ۴۰۰.

عناوانات ذیل به نظر رسیده است:

۱- اندر غسل کردن و تیمم و روی شستن و بیانات نماز.

۲- اندر دیدن نای و ... جنگک ...

^۱. تاریخ نا نوشته.

(۸۲)

دیوان شمس تبریزیمؤلف: شمس تبریزی^۱

آغاز: «ای طائران قدس را عشقت ... در حلقه سودای تو روحانیان را حال ها».

این دیوان کامل نیست ولی انتخاب دیوان در نظر می آید، اسم انتخاب کننده درج نیست و نه دیباچه دارد و خالی است از عنوانات.

کاتب، نامعلوم، سده ۱۲ ق، صفحات ۶۰۰.

در اول و آخر یکی شاعر نام دار سروده که اسمش امید علی... بود، تحریرات خود نگاشته است بر صفحه اول نوشته شده است.

نقش بندی زفیض لم یزلی عبد آل نبی امید علی

و در آخر نوشته است: این کتاب ملکیت فقیر امید علی ولد حاجی عبد الله سانونی مرحوم ساکنه قصبه هاله زندی

(۸۳)

مجموعه**۱- مرام الملوک**

(صید، شکار، علم جانوران، ادب فارسی نثر)

مؤلف: هاشم بن محمد الحسینی

این کتاب در عهد والی سنده ابوالفتح مرزا محمد باقی بن محمد عیسی ترخان تألیف شده است.

این در سه باب و هشت فصل است.

^۱. غزلیات مرلوی است.

آغاز: «حمد و ثنا مرخالقی را سزد و شکر و سپاس مر رازقی را رسد که ... قعر بحر را به دست سماک مبتلا کرد ... انا اضعف عباد الله الغنی هاشم بن محمد الحسینی ... چون فضائل حمیده پسند را ... حضرت شاه زاده عالمیان ... ابوالفتح مرزا محمد باقی بن محمد عیسی ترخان ... معاینه و مشایده نموده شد و یقین دانسته عقلا معروف دارند ... الخ، و این رساله را مرام الملوک نام نهاده اند ...».

کاتب، نامعلوم، سده ۱۳ ق، صفحات ۱ - ۶۰.

(۸۴)

۲- رشد المجالس

(وعظ، نصایح، عرفان، ادب فارسی نثر)

مؤلف: موسی بن محمد شوون افغان (سده ۱۲ ق)

ابواب و فصول مذکور نیست

آغاز: «الحمد لله يوميه والصلوة والسلام على رسوله محمد و آله و اصحابه اجمعين ...

مؤلف این مختصر اضعف عباد الله القوى المنان موسی ابن محمد شوون افغان ... الخ».

کاتب، نامعلوم، ناقص الآخر، سده ۱۳ ق، صفحات ۶۱ - ۱۰۴.

۱۳- برهان العارفين

(فارسی نثر)

مؤلف: نامعلوم

این رساله در سه باب است:

اول در آفرینش موت.

^۱ در حاشیه سحر مهر مستطیل «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مرکز تحقیقات، اموال دولتی، دیده می شود.

دوم در بیان ذکر موت.

سوم در بیان روح.

آغاز: «الحمد لله رب العالمين و العاقبت للمتقين ...».

نام این کتاب برهان العارفین نهاده است.

کاتب، عبد الکریم نقشبندی ۱۲۰۵ هـ صفحات ۱۰۴ - ۱۶۵.

(۸۵)

۴ - گلشن راز

(عرفان، ادب، فارسی نظم)

مؤلف: محمود شبستری

آغاز:

بنام آن که جان را فکرت آموخت چراغ دل به نور جان بر افروخت

کاتب: عبدالکریم شاه، ۱۲۸۰ هـ صفحات ۱۶۶ - ۲۱۰.

این کتاب خیلی متداول و مشهور است.

(فهرست مخطوطات کتابخانه حضرت مولانا محمد هاشم جان مجددی در کویته -

پاکستان - مرتبه محمد اقبال مجددی نومبر ۱۹۷۸ ع).

فهرست مخطوطات فارسی

در ملکیت شخصی آقای ایم - ای - کاظمی

(ظفروال - ضلع سیالکوت - پاکستان)

کتابخانه گنج بخش مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان اسلام آباد

هشتاد و پنج نسخه خطی

شماره خطی: ۸۰۵۰

اسم کتاب: فهرست مخطوطات فارسی

مؤلف: محمد اقبال مجددی

موضوع: (فهرست نگاری، فارسی، نثر)

صفحات: (۳۳ ص)

کتابت: ۳ مه ۱۹۷۸ م

شماره سی دی: ۲۳۵۹ / ۲۲۵

۱۱۲۱ / acon. No. 89
3.5.1978

نام کتابخانه

فہرست مخطوطات فارسی

در ملکیت شخصی

آقای - ایم - اے - کاظمی

ظفر وال - ضلع میانکوٹ - پاکستان

محمد اقبال مجیدی

۱۹۷۸ء

لکھنؤ - تاریخ - ۱۲۰۵ھ

لاہور

عکس سودہ مرتب

29. Ms. acc.

فقه — رساله فقه ناشناخته

مرد نامعلوم -

مرد بریں سائل فقه - عربی سائل سزده رست .

آغاز - ابتدا

بارخوانده با اعلان ... و بیت و کلام است که این دعا گوئی

دارین ورد رست و امیرالمومنین علی روایت میکنند که

عزیز امیر ابی محمد است حضرت رسول (صلی الله علیه وسلم)

آمد و گفت

تعلیق -

کاتب نامعلوم - ناقص المومنین - سوره صافات

۱۲۱ - صفات

محمد صالح - ضلع سبکداری - الم ا - کاظمی - ۲۹

مؤلف درین رساله از باغچه مقبره و مهم نقل و اقتباس کرده اند .

و کاتب این مقبره ... (در رساله)

و کاتب این مقبره ... (در رساله)

نکات همرا گوئی در این ویرایش است .

باسم سبخانه

فهرست مخطوطات فارسی
در ملکیت شخصی آقای - ایم - ای - کاظمی
(ظفروال - ضلع سیالکوٹ - پاکستان)

مرتبہ: محمد اقبال مجددی

تکمیل ۳/مئی ۱۹۷۸ع.

مکچرمہ - تاریخ - گریمنت شاہ حسین کالج
لاہور

عکس مسودہ مرتب

[سجع مهر دایرہ ای]

«کتابخانه گنج بخش، شماره (۸۰۵۰) مرکز تحقیقات ایران و پاکستان، راولپندی،
تأسیس ۱۳۳۹ ش»

(۱)

خیر الوصال

(سیرت حضرت نبی کریم صلی الله علیه و آله وسلم - فارسی منظوم)

مؤلف: غلام...

(رک: به خاتمه، سده ۱۳ ق)

در سیرت حضرت نبی کریم صلی الله علیه وسلم، بدون شمار ابواب ولی چند
عنوانات بدین طور مرقوم است.

در ذکر سبب نظم این رساله خیر الوصال نام یافته است.^۱

در ذکر بیان قصه کردن رسول علیه السلام و الصلوة به حجة الوداع.

^۱ این دو یادداشت درحاشیه دو طرف نوشته شده است «وفات نامه است، اگر همان شعر ذکر می شد بهتر بود».

اول به خبر دادن فراق خود به اصحاب رضی الله تعالی عنهم.
 ذکر روایتی که از اصحاب کبار رضی الله تعالی عنهم ثابت شده است.
 ذکر مامور شدن آن حضرت صلی الله علیه وسلم با استغفار اهل قبور ...
 ذکر روایتی که در شدت مرض آن حضرت صلی الله علیه وآله وسلم از عایشه صدیقه
 رضی الله تعالی عنه روایت کرده است به تحقیق.
 ذکر روایتی که بعد از جنازه آن حضرت علیه الصلوة و [ال]سلام و فکر کندیدن قبر
 شریف و مرقد منیف کردن و مدفون ساختن ... گوید.
 ذکر تاریخ وفات شریف و عمر مبارک و خاتمه این رساله متبر که که خیر الوصال نام
 یافته است ...
 در ۱۳۱۵ هـ. تألیف شده است.

چو او پرسد چه نام است و چه سال است ؟ بگویم ربنا «خیر الوصال» است (۱۲۱۵)
 همه اشکار کافوشر گنج است هزار و صدو با عشر و پنج است
 آغاز: «آغاز رساله متبر که خیر الوصال که در ذکر ارحمال حضرت سید المرسلین و
 خاتم النبیین و حبیب رب العالمین محمد مصطفی صلی الله علی و آله وسلم و اصحابه
 اجمعین.

خدا کان خالق این کائنات است بدست قدرتش موت و حیات است
 به حکمت ها خود آن خلاق بی چون همه را از عدم آورد بیرون
 نستعلیق به مشقی، کاتب وعظ بیاس خاطر برخوردار سید غلام قادر و چراغ دین به سال
 ۱۲۷۰ هـ.ق، ۱۰۲ ص. در آخر نسخه ۵ صفحه اشعار و ادعیه به همین خط نوشته شدند،
 نسخه کرم خورده، ولی قابل استعمال است.^۱

(۲)

بَابُ الْاِخْبَارِ

^۱ . سمع مهر حاشیه «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مرکز تحقیقات احوال دولتی، [حاشیه، یادداشت: طفروال ضلع
 سیالکوت - پاکستان به ملک آقای ایم، ای، کاظمی - نم ۱]. معمولاً این یادداشت در اکثر توضیحات آمده است.

از: محمد بن محمود

حدیث و فقه و علوم دینی، در چهل باب است.

باب اول در فضیلت علم و علماء، باب دوم در فضیلت کلمه طیه، باب سوم در فضیلت بسم الله، چهار فضیلت صلوات، پنجم فضیلت ایمان، دهم فضیلت روز جمعه، یستم فضیلت ذکر خواندن، چهلم در ذکر علم و علماء.^۱

آغاز: «بسم الله - رب یسر - حمد بی حد و ثنای بی عدد بر خدائی را اجل جلاله و عم نواله که حلم علماء را بر علم .. برافراشت و برف .. اصلی را در محمل ...»

اما بعد می گوید بنده ضعیف گناه کار امید وار رحمت پروردگار محمد بن محمود اصلح الله امور دینی و دنیاوی که چون فضل کردگار و کرم آفریدگار تعالی سبحانه و تواتر نعمانه ... و لباب الاخیار نام کردن بنا بر آن چهل باب است و در هر باب ده حدیث در نظر آوردم و به پارسی ترجمه کردم از برای آسانی مبتدیان و کسانی که بر لفظ عربی اطلاع نیابند ... الخ».

ظفر وال ضلع سیالکوت - ایم ای، کاظمی نمبر ۲، نستعلیق و نسخ، مشقی، کاتب غلام قادر، ۲۴ شوال ۱۲۷۶ هـ ق، ۱۵۰ صفحات.

مؤلف به موضوعات مختلف احادیث رسول صلی الله علیه از عربی به فارسی ترجمه کردند، کاتب سید غلام قادر در آخر کتاب یک قرقیمه در نظم فارسی افزوده است برین تاریخ کتابت و سنه تبرک نسخه نیز آورده شده.

(۳)

شرح نصاب صبیان

(فارسی ادب - نظم)

مؤلف: ابو نصر فراهی

اسم شارح معلوم نیست ولی حواشی به قلم مختلف بر آن نوشتند، این نسخه آن است که مدرسین قصبه ظفر وال ضلع سیالکوت پاکستان در درس خود تعلیم و تعلم نموده بودند.^۱

^۱ یادداشت کامل است، در حاشیه است.

تعداد ابیات دوصد است. مؤلف چنین گوید:

دوصد بیت آمد و چون اندکی بود
نصائبش نام کردم بهر صبیان
ابواب و عنوانات:

القطعه الاولى في بحر متقارب، اقطعه الاخرى في بحر مجتث، القطعه في الخفيف،
القطعه في بحر اسامي ازواج النبي صلى الله على [وآله] وسلم.
آغاز: «الحمد لله رب العالمين والعاقبت للمتقين والصلوة والسلام على رسوله محمد و
آله واصحابه اجمعين، اما بعد:

همی گوید ابو نصر فراهی
که بر وی رحمت حق باد رضوان
لغت را چون کلید علم دیدم
نموداری به دست آورده ام ز آن
که میل طبع مردم چون عزیز است
به سوی نظم بر خوانند آسان
دو صد بیت آمد و چون اندکی بود
نصائبش نام کردم بهر صبیان
(ظفر وال، ضلع سیالکوت، ایم، ای، کاظمی [نمره] ۳.)

نستعلیق مشقی، نام کاتب، ندارد، ۲۸ ذی الحجه ۱۲۶۹ هـ ۸۰ صفحات.

مؤلف بر موضوع نصاب صبیان به زبان فارسی منظوم برای تسهیل خوانندگان و صبیان در
تسلیم نظم طبع آزمائی فرموده بودند. نسخه کرم خورده است.

(۴)

محمود و ایاز

(قصه - فارسی نظم)

مؤلف: نامعلوم

ابواب و عنوانات ندارد

آغاز:

ای داغ بردل از غم خال تو لاله را
شرمنده ساخت آهو چشمت غزاله را
از انفعال لعل لبث لاله در چمن
دیگر به دست خویش بگیرد پیاله را

^۱ در مدارس سنتی افغانستان بعد از خواندن دیوان حافظ و پیش از فراگیری صرف و نحو این کتاب را می آموزند به
قسمی که دانش آموز باید همه ابیات کتاب را از بر داشته باشد. (موسوی نژاد)

آگه نگشت شاهد گل گرچه صدهزار / بلبل ز روی درد کشید آه و ناله را

....

آزردگی کند دل محمود و ایاز / نیکو کند مطالعه گر این قباله را
ظفر وال، ضلع سیالکوت، ایم، ای، گاضمی [نمره] ۴.
نستلیق مشقی روان، کاتب فرزند علی، سال کتابت ندارد، ۱۸ صفحات، در خیلی اشعار
الفاظ مقامی مستعمل شدند!.^۱

(۵)

جامع الجواهر

(اذکار اوراد سادات کرام، فارسی نثر و نظم)

مؤلف: خواجه حسین زنجانی خادم خواجه جعفر همدانی
سال تألیف به عهد پادشاه هند شهزاده محمد اعظم (۱۱۱۸ هـ - ۱۱۲۴ هـ)
فصول:

فصل در بیان ذکر حضرت امیرالمؤمنین علی کرم الله وجهه

// در بیان امام حسین بن علی کرم الله وجهه

// پنجم در بیان حضرت امام باقر بن امام زین العابدین (رض)

ششم در بیان امیرالمؤمنین امام جعفر صادق (رض)

آغاز: «حمد و سپاس بی قیاس... الخ اما سمت جامعیت فضائل سبطین و تفاضل احوال
شاه زادگان دین حسن و حسین خالی نیست بدین جهت اشارت عالیّه از عالی حضرت
سلطنت... ولایت در جت شاه زاده اعظم... شمر قصه در یافت که این فقیر حقیر
خواجه حسین زنجانی خادم حضرت خواجه جعفر همدانی قدس الله سره العزیز... به
تألیف نسخه جامع الجواهر و حالات ولد و بوالد و اخفا از نسبت به نسبت... الخ».

نستعلیق عمومی، عناوین به روشنائی سرخ است.^۱ کاتب سید داود احمد، ماه کاتک
سمت ۱۸۹۴، میر سید عمر شاه ۱۱ ۹۰، ۱۶۸ صفحات، ظفر وال، ضلع سیالکوت، نمبر ۵.

^۱ دارای سجع مهر دایره ای، کتاب خانه گنج بخش شماره ۸۰۵۰ مرکز تحقیقات ایران و پاکستان راولپنڈی تأسیس

مؤلف، جابجا از کتب معتبره و غیر معتبره اقتباسات گرفته شد، و در هر فصل اشعار فارسی بسیار آورده گمان غالب است که .. اشعار از همت مؤلف اند. مؤلف در ابتداء اسماء خلفاء راشدین برده، قیاس قوی است که مؤلف از مولفین اهل تشیع نیست.

(۶)

تحفه القادریه

(فارسی نثر)

احوال و مناقب سرخیل سلسله قادریه حضرت شیخ عبدالقادر جیلانی (ره)

مؤلف: حضرت شاه ابوالعالی محمد لاهوری (ف ۱۰۲۴ هـ)

مؤلف از اعیان سلسله عالییه قادریه است، شاعر شیرین کلام و صاحب .. دیوان است، تخلصش غربتی و مسلمی است نسخه خطی دیوانش در کتابخانه دانشگاه پنجاب لاهور محفوظ است.

در بیست باب است:

اول در ولایت آن حضرت (شیخ عبدالقادر جیلانی - ره).

باب دوم در هیئت و صورت آن حضرت...

باب پنجم در لقب به محی الدین آن حضرت...

باب دهم در وسیله ساختن و دو گانه؟ آن حضرت.

باب یازدهم در ثناء گفتن پرواز اخبار مشایخ آن حضرت.

باب بیستم در ذکر اولاد آن حضرت.

آغاز افتاده: «الرضا حتی زهبت سکانت لاریب... الخ اما بعد عرضه میدارد الفقیر

الحقیر من فقرا حضرات قادریه ابوالعالی محمد عوض .. فی بحر محبت شیخه و اولاده

... الخ، این کتابیست مسمی به تحفه القادریه که شمه از شمائل حضرات قادریه کتب

معتبره چند چیده چون بهجه الاسرار و خلاصه المفایر و مفتاح الاخلاص گیلانی...

الخ با این غزل از فقیرست به تخلص مسلمی... نظم...».

ظفر وال، ضلع سیالکوت، ایم، ای، کاظمی [نمبر] ۶.

نام کاتب، داود احمد قادری ۱۲۳۹ هـ. مداهیر سید عمر شاه، کتابخانه تحفه القادریه یک بار متن فارسی از سیالکوت (۱۳ هـ) چاپ شده است. این کتاب خیلی مقبول و معروف است. نسخه حاضره خیلی کرم خورده لیست و شمار صفحات ممکن نیست.

(۷)

نام حق

(فقه، مسائل عمومی - فارسی نظم)

مؤلف: نامعلوم

مؤلف بدین عنوانات کتاب خود مرتب کرده است: در نعت سید المرسل، در وضو، در سنت وضو، فرض غسل، در سنت غسل، در اسراف آب، فرض شدن غسل، فرض تیمم، فرض شبانه روز، در روز، فرض ...
آغاز:

نام حق بر زبان همی رانم	که به جان و دلش همی خوانم
ملک و صانع و قدیم و حکیم	خالق و رازق و ^۱ رثوف و رحیم
هرچه هست از بلندی و پستی	همه زو یافت صورت هستی

ظفروال، ضلع سیالکوت، ایم، ای، کاظمی، [نمره] ۷، کاتب ندارد، و سال کتابت مذکور نیست، سده ۱۳ ق، ۱۵ صفحات.

بدین عنوان چند [تن از] مؤلفین طبع آزمائی نمودند، چنانچه مولانا محمد باقر لاهوری (ره) (ف ۱۱۰۹ هـ) به اسم نام حق ... و غیر این رساله از همین قسم است.

(۸)

مرصع کاله

(ادب فارسی، انشاء - فارسی نثر)

مؤلف: قاسم علی بن طالعند کلانوری (سده ۱۳ ق).

از گل گلزار سخن وری، تاریخ تألیف بدست آمده است (۱۱۸۶ هـ)، رقعات، انشائی فارسی نثر. در دو باب است:

اول در ذکر خطوط اهل هنر

دوم در وقائع و سفر... به اتفاقات.

ابتدا: «انشاء رنگارنگ و املا هوش و فرهنگ نثار توحید ذات خالق الارض... الخ در بیان حقیقت حال فقیر حقیر بنده پُر تقصیر قاسم علی ابن طالع‌مند مرحوم عن ابا عن وجداً که کلا نور زاد دوم اوست؟... الخ، گل گلزار سخنوری تاریخی بدست آورده... مشتمل بر دو باب...».

ظفروال، ضلع سیالکوٹ، ایم، ای، کاظمی، [نمبر] ۸

نستعلیق عامیانه، کاتب غلام قادر بن سید فرزند علی شاه ۱۲۷۱ هـ، ۶۲ صفحات.

مؤلف این کتاب از مؤلفین خطهٔ ما پنجاب است. این کتاب از روتی اور^۱ فارسی پنجاب جالب است. چند نسخه خطی ازین کتاب به نظر ما آمده است در مجموعهٔ یادداشتهای ما دو نسخه مذکوره شده است.

(۹-۱۱)

مجموعه

(۱) ارشاد الطالین (۲) رساله خواجه معین الدین چشتی (۳) جادهٔ ایمان.

۱- ارشاد الطالین

مؤلف: شیخ جلال الدین محمود عقانیری (ف ۹۸۹ هـ)

این رساله مشتمل بر احوال و واردات سلسله چشتیه است.

فصول و ابواب:

فصل در بیان پاس انفاس.

فصل در بیان پاس انفاس به مجرد مشغول شود.

فصل در بیان مراقبه صفاء.

فصل در بیان محاسبه.

فصل بدانکه فکر بر سه ۳ مراتب است.

آغاز: «بسم الله الرحمن الرحيم فصل اول از کتاب شیخ جلال الدین محمود عقائری نقل کرده شد... الخ».

ظفر وال، ضلع سیالکوٹ، ایم، ای، کاظمی [نمبر] ۹.

نستعلیق عمومی، کاتب، نام کاتب ندارد و سال کتابت مذکور نیست، سده ۱۳ ق، ۱۰ صفحات (۱ - ۱۰)

از آغاز معلوم می‌شود که این رساله حصه است از کتاب ارشاد الطالین تألیف شیخ جلال الدین محمود عقائری اگرچه کاتب در آخر رساله نام این رساله ارشاد الطالین نوشته است. ولی حقیقت آن است که این یک جزء از اجزای کتاب مذکور است.

۲- رساله خواجه معین الدین چشتی

مؤلف: منسوب به حضرت خواجه معین الدین چشتی اجمیری (ف...^۱)

این رساله مشتمل بر اذکار سلسله چشتیه است، بدون فصل و ابواب.

آغاز: «رساله خواجه معین الدین سجزی قدس سره العزیز بیان «رگها» که در وجود آدمی از اول ... الخ».

نستعلیق عمومی، نام کاتب ندارد و هم سال کتابت درج نیست سده ۱۳ ق، ص (۱۰ - ۱۸).

این رساله محض منسوب است به خواجه معین الدین چشتی اجمیری (ره) برای تفصیل این اجمال رجوع کنید ...

۳- جاده ایمان

(فارسی نظم، فقه و مسائل عمومی اسلامی)

مؤلف: نور محمد (سده ۱۳ ق)

کسی گری بخواند ورا ده سرور

تو این جاده ایمان ز بیچاره نور

این رساله در مسائل عمومی فقه است.

باب در نعت، باب در ارکان ایمان، شرائط ایمان، صفت ایمان، در بیان واجبات شریعت، فرائض غسل، تیمم، مسح، حیض، خواندن نماز، ارکان نماز. آغاز:

سپاس ستائش کنم بی شمار مر آن خالق الخلق آمرزگار
که از آب ناچیز کرده عیان صورهای نیکو همه خاکیان
نستعلیق عام، کاتب، غلام قادر بن سید فرزند علی شاه، سیالکوت، سنه ۱۲۶۹ هـ ص (۲۰ - ۵۶).

این رساله مشتمل بر عمومی مسائل فقه است مؤلف در مقدمه نام کامل خود نیاورده^۱ ولی در شعر مذکوره فقط خود را «نور» گفته ولی در ترقیمه کاتب این رساله نام مؤلف را حضرت نور محمد نوشته است، تخلصش نور است.

(۱۲)

سلسلة الذهب

مؤلف: مولانا عبدالرحمن جامی
آغاز:

لله الحمد قبل کل کلام بصفات الجلال و الاکرام
حمد او تاج تارک سخن است صدر هرنامه نو و کهن است
خامه چون تاج نامه آراید ذرة التاج نام او شاید

عنوانات:

اشارات به تنزیه و تقدس حق سبحانه و تعالی، در بیان آنکه حقیقت حق هستی سادج است و وجود مطلق اشارت به معنی تنزیه که مقتضی عقل است و تشبیه که موجب سمع... الخ.

نستعلیق، نام عنوانات به روشنائی سرخ^۲، کاتب عبدالرحیم (سنه ۱۸۶۷ ع) (۱۲۸۳ ق) ۳۲۶ صفحات.

^۱ نسخه نیامده.

^۲ منظر شگرف است.

ظفر وال ضلع سیالکوت، ایم، ای، کاظمی، [نمره] ۱۰.^۱

(۱۳)

سکندر نامه

مؤلف: مولانا عبدالرحمن جامی

آغاز:

خدایا جهان پادشاهی تو راست زما خدمت آید [خد]ایی تو راست
پناهی بلندی و پستی توئی همه نیستند آنچه هستی توئی
... زیالا و پست^۲ تویی آفریننده هر چه هست

نستعلیق عام به مشق، کاتب، غلام قادر بن فرزند علی شاه قادری ۱۲۷۱ هـ ۵۰۸ صفحات.

ظفر وال، ضلع سیالکوت، ایم، ای، کاظمی، [نمره] ۱۱.
کاتب نام خود به تصریح نیاروده^۲ ولی در ترقیمه و خاتمه خود را کاتب نسخه نوشتند، پدر کاتب سید فرزند علی شاه در آخر کتاب یک قطعه فارسی افزوده است.
کند فرزند علی دائم دعایی به شوق دل نمودم بیت اشعار
نسخه کرم خورده، کاغذ کهنه است.

(۱۴)

هدایت الأعمی

مؤلف: ملا حسین خباز کشمیری (ف ۱۰۵۲ هـ) از مریدان خواجه اسحق کشمیری، مؤلف هم شاعر بود.

این کتاب در مباحث شریعت و طریقت و قواعد و ضوابط آن است. مؤلف از مقارین امام اعظم ابو حنیفه بود، در جاها اقوالش آورده شد.

^۱ . صفحه دارای سجع مهر دایره ای (کتاب خله گنج بخش شماره ۸۰۵۰، مرکز تحقیقات ایران و پاکستان راولپندی

تأسیس ۱۳۴۹ . ش.

^۲ . نسخه دست.

^۳ . نسخه بتصریحاً نیامده.

این کتاب در ۱۸ ابواب است.

اول: در بیان آنکه از اجمال به تفصیل ظاهر می شود و از وحدت به کثرت و از احد به عدد.

پنجم: در بیان شریعت و طریقت و حقیقت و حقیقت الحقیقت که از وجه فرائض و سنن و نوافل و اوراد و ادعیه و اسماء است.

دهم: در بیان علم و حقیقت آن و استدراج جنونیت؟ و احوال آن.

پانزدهم: در بیان باغ و گلزار دیدن و احوال آن.

آغاز: « الحمد لله الذی خلق السموات و الارض و جعل الظلمات و النور... الخ اما بعد... طالب... حسین خیاز... (ساکن)... شهر کشمیر».

[آغاز ورق اول کرم خورده است]... که نامش هدایت الاعمی کرده شد.

نستعلیق خوش خط، کاتب، شیخ عبدالعزیز بن شیخ عبدالباقی بن شیخ خوا (کذا) بن شیخ عثمان، سال کتابت (۱۰۹۹ هـ)، ۲۸۶ صفحات.

ظفروال، ضلع سیالکوت، ایم، ای، کاظمی نمره ۱۲.

پروفسر دکتور ظهور الدین احمد دو نسخه خطی ازین کتاب در تألیف خود متعارف می کند.

اول: کتاب خانه ایشباتک سوساش آف بنگال کا... نم ۱۳۰۵.

دوم: کتاب خانه پیشاور یونجه رستی پیشاور پاکستان [رک ظهور الدین احمد: پاکستان مین فارسی ادب ۳۵۵/۲ - ۴۶۱].

(۱۵)

صدر المصدور

مؤلف: خواجه آصف برخیا وزیر مهتر سلیمان بن داود پیغمبر (ع)

این رساله در بیست باب بر موضوعات مختلف است.

باب اول در بیان طالع بیماران در بیان شرائط ها نوشتن تعویذ دوستی و خواب بندی و زبان بندی و مانند آن باشد.

پنجم: در دانستن ساعت ها روزانه سیوج.

دهم: در بیان زحمت ییدن^۱.

پانزدهم: در بیان چشم

بیست در بیان طالع بیماران ...

آغاز: « الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين والصلوة على رسوله محمد وآله واصحابه اجمعين - اما بعد آنکه این رساله از تصنیف خواجه آصف برخیا وزیر مهتر سلیمان بن داود پیغمبر و ختم کرده آید بر بیست باب^۲ ».

نستعلیق عمومی، کاتب ندارد و سال کتابت مذکور نیست، سده ۱۳ ق، ظفر وال، ضلع سیالکوت، ایم، ای، کاظمی، [نمره] ۱۳، ۵۶ صفحات.

این نسخه منسوب است به مهتر سلیمان (ع) شاید که مؤلف خواجه آصف بطور اولیهیت؟ خود را به مهر سلیمان (ع) منسلک گردیده شد.

(۱۶)

نَبَّ لِبَاب = نهایة القول^۲

مؤلف: ناصر بن محمد بن حیدر وصال شیرازی

مؤلف این رساله را به اشارت سید حسین بن علی العلوی تألیف کرده شد.

این رساله در علم رمل است و بر دو؟ مقاله مشتمل است

مقاله اول: در شرح فهرست ابواب علمی مشتمل بر یازده فصل

مقاله دوم: شواهد در شرح فهرست ابواب علمی مشتمل بر بیست و دو باب.

آغاز: « الحمد لله الذی لم نزل ولا یزال ولا معتبر عن الحال الی الحال ... الخ ... اما بعد چنین گوید این کتاب مستخرج این الفاظ ناصر الدین بن محمد بن حیدر وصال شیرازی که به اشارت سید السعادت ... حسین بن علی العلوی دام الله تعالی سیادت این مختصر در قلم آمد ... الخ ».

نستعلیق عام، نام کاتب و سال کتابت ندارد، سده ۱۳ ق، ۶۴ صفحات.

ظفر وال ضلع سیالکوت، ایم، ای، کاظمی [نمره] ۱۴.

^۱ . کذا

^۲ . « نهایة القول » به قلم دیگر.

مؤلف این رساله در جاء های مختلف خا که های عجیب ساخته شده و اقوال رمالین نیز آورده شد.

نام کتاب در دیباچه نیامده است ولی کاتب در آخر کتاب نوشته تمام شد «لَب اللباب».

(۱۷)

مثنوی هشت بهشت

مؤلف: امیر خسرو (ف ۷۰۵ هـ)

آغاز:

... گشاینده خزانه جود نقش پیوند کار گاه وجود

بودنی را همیشه بود از تو بود و نا بود را وجود از تو

در نیائی به فکر عالمیون در گنجی بوهم آدمیان

نستعلیق معمولی، کاتب کریم بخش بن . . ظهور احمد مرحوم ۱۲۳۴ هـ ۷۰ صفحات.

ظفر وال، ضلع سیالکوت، ایم، ای، کاظمی، [نمره] ۱۵.

این نسخه به تقطیع کلان و جدول به قلم باریک، کسی برای طباعت نوشته است، دیگر خصوصیت ندارد.

(۱۸)

فیرنگ عشق

مؤلف: ملا محمد اکرم غنیمت کنجاهی

آغاز:

بنام شاهد نازک خیالان عزیز خاطر آشفته حالان

جگر سوزی چراغ خانه او تپش‌ها شوخی پروانه او

به شوقش سخت دل دیوانه چراغان دیده شد در خانه چشم

عنوانات نیز دارد:

ناله چند در نوازش دل دردمند بر آستان قاضی الحاجات.

در نعت سرور کائنات مفخر عالم صلی الله علیه وسلم.

در مدح شاه اورنگ زیب عالم گیر.

در بیان عشق ... الخ.
نستعلیق عام، نام کاتب ندارد، سال کتابت ۱۲۷۴ هـ ۳۲ صفحات.
این مثنوی بسیار مقبول و معروف است. چند مرتبه نیز زیر طباعت پوشیده شد، این نسخه به قطع کلان است.

(۱۹)

کارنامه

مؤلف: شاه محمد کهراتلی (کهراتل یکی از قصبات سیالکوت است).
مؤلف در سده (۱۳ ق) می‌زیستند.
برای تربیت صبیان مؤلف این رساله نوشته شده موضوع رساله فن انشاء است، بدون نشان ابواب و فصل.
آغاز: «بنده خاکیان سگان جناب قادری شاه محمد کهرتلی بعد از حمد و صلوة ... است و نعت صدر نشین بزم رسالت حضرت محمد مصطفی - صلی الیه علیه^۱ و آله و اصحابه و سلم - معروض می‌دارد... برای طفل خورده سال خطوطی ... قلمی نموده شد ... آن از فارسی روز مره محروم نشود».
نستعلیق عام، نام کاتب و سال کتابت ندارد (ناقص الآخر است) ۱۰۰ صفحات.
ظرفوال ضلع سیالکوت، ایم، ای، کاظمی [نمره] ۱۷.
این کتاب در فن انشاء خیلی متداول و مقبول است تقریباً هر کتاب خانه از وجود این نسخه معمور است. مؤلف سر آغاز هر خط (مکتوب) عبارت (القاب) روز مره چنین آورده شد:
... کاشف علوم شریف واقف فنون لطیف حضرت مهاساجی سلامت ... کزین شاگردان فدویت کیش شهاب الدین تسلیمات فدویانه ... دیگر - ... قدر دان سلامت ... دیگر بنده نواز دام اقباله در انجام آمده معلوم کرده که ... الخ.

(۱۹)

(مجموعه ادعیه)

مؤلف: نامعلوم (ناقص الاول)

مؤلف در این مجموعه ادعیه روز مره همه یک جا کرده است. و هر دعای را به زبان فارسی نیز ترجمه کرده [آید، بدون فصول و ابواب.

آغاز: «به اولاد ... به محقق تعظیم دارد ...، قال النبی (صلی الله علیه و آله و سلم) انکاح من سنتی فمن رغب عن سنتی فلیس منی، فرمود پیغمبر علیه السلام نکاح نمودن از طریق و سنت من است پس هر که روی بگرداند ... الخ».

نسخ و نستعلیق عمومی، نام کاتب ندارد، و سال کتابت درج نیست، سده ۱۳ ق، ۹۰ صفحات.

ظفروال، ضلع سیالکوٹ، ایم، ای، کاظمی نم ۱۸.

جامع این مجموعه ادعیه مختلف یکجا کرده اند ادعیه عمومی در ورد صوفیه اند، ترجمه فارسی برجسته است، آیات و احادیث به کثرت نقل می کند.

(۲۰)

شرح گلستان سعدی شیرازی

مؤلف: (شارح) عبد بن عبد الله الموی (کذا!).

سال شرح (۱۱۹۳ هـ).

این کتاب مشتمل بر شرح مشکلات گلستان است. مؤلف درین شرح بعضی مرکبات - الفاظ کلام ربانی، احادیث نبوی (صلی الله علیه و آله و سلم)، اقوال بزرگان در لغات و مفردات به ترتیب حروف تهجی و اشعار عربی به فارسی مرقوم نموده ... الخ.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین علی نعمائه و الصلوة علی نبیه و السلام عی اصحابه قال المفتقر الی الله القوی عبد بن عبد الله الموی - غفر الله له ...».

نستعلیق عمومی، کاتب^۱، ناقص الآخر است.

ظفروال، ضلع سیالکوت، ایم، ای، کاظمی [نمره] ۱۹، ۸۴ صفحات.
 درین نسخه کاتب بسیار سهو های کتابت نموده است. نسخه به حیثیت مجموعی
 خصوصیتی ندارد، البته تعلیق مؤلف (شارح) یکی از ملک ما پاکستان است.

(۲۱)

فسانه رنگین = سسی پنون

(قصه - ادب فارسی - فارسی نظم)

مؤلف: لاله اندرجیت متخلص به منشی

سال تصنیف ده جلوس محمد شاه پادشاه هند (۱۱۴۰ هـ)

زاد بوم مؤلف قصبه نکو در پنجاب است.

نکو در قصبه سرسبز و سیراب

وطن گاهم بود در ملک پنجاب

نام و عرفش اندرجیت و تخلص او منشی است.

مرا منشی تخلص در کلام است

مرا در عرف اندرجیت نام است

مؤلف نوزده سال خدمت کسی کرده بود و بعده به عامل پنجاب نواب عبدالصمد خان

به حیثیت منشی منسلک شد - چنین گوید:

نمودم خدمتش تا نوزده سال

بجان شاد و طبع فارغ البال

خدا را صد هزار فضل و احسان

کنونم منشی عبدالصمد خان

سال تألیف ازین اشعار بر می آید:

بها آورد این رنگین گلستان

در ایام مبارک .. رمضان

محمد بود غازی شاه شاهان

سن عشر از جلوس ظل سبحان

این کتاب مشتمل است بر قصه مشهور سسی و پنون.

آغاز:

به چشم از خاک راحت توتیا بخش

الهی بر دلم نور صفا بخش

به حسن گل رخان ذوق نظر ده

الهی آه گرم و چشم تر ده

نگاهم رشته یاقوت تر ساز

به جام دیده ام خون دل انداز

عنوانات: سخن کاری خامه بحمد ایزد تعالی عز اسمہ، موجب تصنیف این فسانه رنگین، آغاز داستان در اظهار احوال بهنود؟، حکایت نی استمثیل، گرفتن صندوق سسی را... نام گذار و پروردن او را.

نستعلیق عام، کاتب کریم بخش ۱۲۷۴ هـ / سنه ۱۹۱۴، ۲۲ صفحات.

مؤلف در باره این کتاب چنین گوید:

در سنه^۱ هجری هزار و یک صد و چهل - که از لاهور بستم محمل دل به ملتان آمدم همراه نواب (عبدالصمد خان) - دل خورسند طبع شاد و شاداب ازیں جا ثبوت گرفتم که این مثنوی در سرزمین ملتان دوران خدمت منشی گری مؤلف در (۱۱۴۰ هـ)، تألیف کرده شد.

این مثنوی فسانه رنگین به اسم نامه عشق به تصحیح و مقدمه دکتور وحید قریشی از لاهور به سال (۱۹۵۹ ع) چاپ شده بود.

این مثنوی مشتمل است بر فسانه عشقی سسی و بنون برای تفصیل زندگانی مؤلف رجوع کنید به داکتر ظهور الدین احمد: پاکستان مین فارسی ادب جلد سوم ص ۲۵۶ - ۲۶۸ و مقدمه کتاب مطبوعه^۲.

(۲۲)

مثنوی مهر و ماه

(داستان - ادب - فارسی نظم)

مؤلف: نامعلوم [شاید سعادت یارخان است و لی امر تحقیق طلب].

این مثنوی دیگر است از مثنوی شهر و مطبوعه مثنوی مهر و ماه تألیف جمالی دهلوی این قصه ایست متعلق به عهد جهان گیر پادشاه هند (۱۰۱۴ - ۱۰۳۷ هـ).

عنوانات:

شروع قصه سید زاده و جوهر بجی مشهور مهر و ماه در شهر دهلوی و عهد جهان گیر پادشاه.

^۱ نسخه سن.

^۲ از در سنه ... تا کتاب مطبوعه، به خط دیگر.

داستان غرق شدن عاشق در فراق معشوق
داستان غرق شدن ماه در غم مهر
داستان [ن] در دفن آن هر دو سیمتن
خاتمه
آغاز:

دل من مطلع انوار عشق است ضمیرم منبع اسرار عشق است
بجانم زد شرر عشق بلا خیز که دل می بر آرم شعله تیز
دو چشمم چشمه طوفان عشق است غریق موجه عمان عشق است
نستعلیق عام، کاتب کریم بخش، ۱۲۷۴ هـ / به سنه ۱۹۱۴، ۹ صفحات.
ظفروال، ضلع سیالکوت، ایم، ای، کاظمی [نمره] ۲۱.

(۲۳)

مثنوی تسکین

[داستان - ادب - فارسی نظم]

مؤلف: غلام قادر تسکین جلال پوری [جلال پور از مواضع پنجاب است] سده ۱۳ ق.
مؤلف در این شعر تخلص خود تسکین آورده است.
خمش تسکین گذشت از حد خروشت سخن آخر شد و باقی است جوش
مؤلف درین مثنوی یک داستان عشقیه بیان نمودند، و کلام خود را در جایی شمع
محافل و جایی دیگر گلشن عیش گفته است.
چند عنوانات در ذیل ملاحظه فرمایید.
- سخن را بر مسند صاحبی نشانیدن بافتاح توحید.
- رفتن آن گل حدیقه ناز همراز به گلگشت آن رشک روضه ارم ... الخ.
- خبر دادن آن مطرب ... الخ
- در سرانجام این شمع محافل قدس نور افزای بزم ناز است.
آغاز:

اللهم صلی علی رسول مقبول و علی و بتول و حسن و اخیه المقتول
بعدد کل دعوات و قبول بعدد کل مقصد و وصول

الهی نخله رطب اللسانی

بی‌اغم کن رطب ریز معانی

نستعلیق عام، کاتب کریم بخش، (۱۲۷۱ هـ) به مقام پهو کلیان (از مواضع پنجاب) ۴۴ صفحات.

ظفروال، ضلع سیالکوٹ، ایم، ای، کاظمی [نمره] ۲۲.

در کتاب بسیط و تحقیقی پنجاب مین اردو یک نفر غلام قادر جندل پورید مذکور است (ص ۳۹۶) مولف حافظ محمود شیرانی در باره غلام قادر هیچ اطلاع نیافته بود - این غلام قادر تخلص غلام دارد ولی مثنوی حاضر تخلص تسکین است - عین ممکن است که این نفر دیگر و آن مثنوی به تخلص غلام دیگر.

(۲۴)

مثنوی مهر انگیز

مؤلف: غلام محی الدین متخلص به یکدل سیالکوٹی

این داستان عشقیه است به عنوانات ذیل این مثنوی مزین است.

در تمحیدی که محمود هر حامد است و حمد است او بهترین محامد است.

مناجات بدرگاه مجیب الدعوات که دهان انابت از شکر اجابتش.

برگشتن رسولان بی نیل گوهر مراد و دیدن تصویر و گردیدن عشق او دامنگیر مهر شه زاده را.

تدبیر کردن شاه زاده برای دفع آن بلا [ی] ناگهانی و فرو نشاندن نائره.

آغاز:

بنام آنکه ... چا...

به موسی زد سخن انی انالله

ز اسرار نهان دانا و آگه

هو الله الذی لاشی مثلہ

دو گون از امرا و ارکن برون شد

به سقف بی ستون حکمش ستون شد

نستعلیق عام، کاتب کریم بخش، ۱۲۷۵ هـ ۹۶ صفحات.

ظفروال، ضلع سیالکوٹ، ایم، ای، کاظمی نمره ۲۳.

تذکره نویسان پنجاب این شاعر بی بدل غلام محی الدین یکدل سیا لکوٹی را یاد نکردند حیاتش در سده (۱۳ ق) است.

(۲۵)

کتاب فقه

(فارسی نثر)

مؤلف: کمال بن سید عبدالملک بن کمال بن حسین سید العاصی سید ابراهیم بن حسین.
تعداد ابواب و فصول معلوم نیست بوجه افتادگی از آغاز کتاب ولی عنوانات ذیل بنظر می‌رسد:

مسئله: نازل نشود رحمت بر گروهی که قاطع رحم باشد
مسائل الركوع - مسئله اگر مقتدی امام را در رکعت یافت و به تکبیر استاده گفت به امام پیوست و غیره.

این کتاب فقه بر مأخذ مهم فقهی مبنی است. مأخذ ذیل در جائی مختلف آورده است.
اصول کلام، عمده، عقیده امالی - شرح امالی - محصل رازی - معلم رازی - کتاب العلم - عقیده سجاج - هدایه اصول - اصول فقه - منار - کشف الاسرار - اصول سرخس، مستوفی، مسرورق، قدوری، مصفی، ذخیره، محیط، فتاوی ظهیری، سراجی، فتاوی صغیری، فتاوی کبیری، مختار الفتاوی، و غیره.

آغاز افتاده: «... برای ایشان خواهد چیزی که برای خود خواهد و هم برای ایشان آموزش خواهد و حق فرزندان بر مادر و پدر سه چیز است... الخ»
نستعلیق عمومی، کاتب نامعلوم و سال کتابت درج نیست، سده ۱۳ ق، ۱۶۰ صفحات.
ظفروال، ضلع سیالکوت، ایم، ای، کاظمی [نمره] ۲۴.

(۲۶ و ۲۷)

مجموعه

(۱) نصاب منسوب به امیر خسرو (۲) ترجمه فارسی رساله ارسطو مابال (۳) رساله عربی.

۱ - نصاب

منسوب به امیر خسرو دهلوی (ف ۷۲۵ هـ)

ولی به تحقیق حافظ محمود شیرانی این نفر در اصل غیری از امیر خسرو شاعر معروف است نام اصل مؤلف این نصاب ضیاء الدین خسرو است - شاعر قرن (۱۰ ق) است.
رکک به: (حفظ السان از شیرانی مطبوعه)

آغاز افتاده:

غالیه بوی خوش و غالی گران مصطبه میخانه و خم ها دو نان
 جالیه دوشنده و ناقه شتر فائقه تربنده و ساعی دوان
 دجله بسط و شاطی و سائل گران جاریه حیه؟ کشتی و باری روان^۱
 نستعلیق مشقی، کاتب نامعلوم، سده ۱۳ ق، ۸ صفحات.

۲- ترجمه رساله مابال

(منطق - ادب فارسی - نثر فارسی)

مؤلف: ارسطاطالیس

مترجم: اصغر حسین بن غلام غوث (سده ۱۳ ق)

آغاز: «الحمد لله القریب برحمته... اما بعد غبار نعلین اصغر حسین بن غلام غوث احسن الله حالهما و جعل الی الخیر مالهما... خواست که رسائل چند دل پذیر در السنه دیگر... اند به زبان پارسی که هسل^۲ است مترجم نموده کحل الجواهر دیده بصیرت سازد لاجرم رساله ارسطو طالیس فیلسوف را که در زبان یونانی سوالاتی چند در علم منطق طبیعی و طب است و مترجم آن رساله موسوم به مابال در لسان عربی گردیده است زبان فارسی مترجم ساختم...»

نستعلیق عام مشقی، کاتب نامعلوم، سده ۱۳ ق، ۸ تا ۳۰ صفحات.

ظفروال، ضلع سیالکوٹ، ایم، ای، کاظمی [نمره] ۲۵.

(۲۸)

فقر نامه امام جعفر صادق (رض)

مؤلف: نامعلوم

توجه افتادگی از اول

جامع این رساله کلمات فقر به امام جعفر صادق [ع] منسوب نموده است.

^۱ . لشمار بسیار مغشوش است!^۲ . کذ!

مثل - این درویش چهار کلمه و چهار مقام گذارم
 آغاز افتاده: «... که این درویش چهار کلمه و چهار مقام کدام اند جواب دیگر این
 است، اول کلمه شریعت این است، لاله [الا] الله محمد الرسول الله، دوم کلمه طریقت لا
 [اله] [الا] الله عظمه، محمد الرسول الله خلیفه... الخ»
 شکسته عام، کاتب، زمان خان، ساکن قصبه ظفروال (ضلع سیالکوت) سنه ۱۹۲۴ -
 ۹۱۲۸۴.

این رساله محض منسوب است به حضرت امام جعفر صادق [ع] اصل او محقق نیست.

(۲۹)

زندگی نامه

(مسائل فقهی و آداب زندگی - فارسی نظم)

مؤلف: نامعلوم سده (۱۲ ق)

مؤلف این کتاب آداب و اخلاق و فلسفه زندگی و امور روز و شب در سلک نظم
 آورده شده است.

بدون ابواب و فصول است.

آغاز:

زندگی بخش وجود انس و جان

آن خداوند زمین و آسمان

آبرو افزای هر شاه و گداست^۱

خاک راهش طوطیای هستیم

نستعلیق عام، کاتب محمد شاه، ساکن ساهو واله (ضلع سیالکوت، سده ۱۳ ق، ۱۲۰
 صفحات.

ظفروال، ضلع سیالکوت، ایم، ای، کاظمی [نمره] ۲۷.

مؤلف این رساله در جاهای مختلف انسان را تلقین می کند که زندگی شما بطور
 صالحین چه طور ممکن است، مؤلف از معتمدین صوفیه بودند.

مرشد کامل داند از حق نشان

نام بی مرشد میاور بر زبان

مرشد کامل کجا باید کسی

مرشد هر چیز می باند لبی (کذا!)^۱

^۱ نسخه مرشاه و گداشت.

(۳۰)

رساله در فقه

(فقه اسلامی - فارسی نثر)

مؤلف: نامعلوم، سده (۱۳ ق)

مسائل شب و روز درین رساله کسی جمع ساخته شده، از آیات و احادیث و اقوال فقها استدلال گرفتند.

آغاز: «حمد متواتر و ثنای متکثر مر حضرت بی نیاز بر اکه انعام . . . و اکرام و علی الدوام . . . الخ، درین کتاب . . . در بیان صفت ایمان و احکام الصلوة . . . الخ».

نسخ و نستعلیق عام، کاتب نامعلوم، ناقص الآخر است. سده ۱۳ ق، ۱۶۰ صفحات.

ظفروال، ضلع سیالکوت، ایم، ای، کاظمی [نمره] ۲۸.

(۹)

رساله فقه ناشناخته

مؤلف: نامعلوم

مؤلف برین مسائل فقه حاوی^۲ مسائل روز مره است.

آغاز افتاده: «باز بخوانند تا با ایمان . . . و بست و قد سال است که این دعا گوی را این ورد است و امیر المؤمنین علی روایت می کند که روزی اعرابی به خدمت حضرت رسول (صلی الله علی [و آله] وسلم) آمد و گفت . . . الخ».

نستعلیق، کاتب نامعلوم، ناقص الطرفین، سده ۱۲ ق، ۱۳۰ صفحات.

ظفروال، ضلع سیالکوت، ایم، ای، کاظمی نمره ۲۹.

مؤلف درین رساله از مآخذ معتبر و مهم نقل و اقتباس کرده شدند . . . شیخ الاسلام (رساله) و مسائل مهمه مثل آنچه التحیات می خوانند که و ارحم محمد و آل محمد چون ذات محمد را آنچه در پس و پیش است.

* * *

^۱ . کذا^۲ . نسخه هجری.

نمایه الفبایی آثار

- اخبار الأخیار، شیخ عبدالحق محدث دهلوی (۱۰۵۲ هـ) / ۳۹
- اخلاق المحسنین، حسین واعظ کاشفی / ۲۵، ۲۸، ۱۶
- ادعیه، مؤلف نامعلوم / ۸۰
- ارشاد الطالبین، شیخ جلال الدین محمود عقائری (ف ۹۸۹ ق) / ۷۲
- اساس المصلی، مؤلف نامعلوم / ۳۳
- اسطرلاب و شرح بیست باب طوسی، شمس المعالی / ۵۴
- اسطرلابیه، بهاء الدین محمد عاملی / ۴۶
- اسکندر نامه، نظامی گنجوی / ۲۵، ۳۷، ۷۵
- اشعة اللمعات، شیخ عبدالحق محدث دهلوی / ۴۱، ۴۲
- اقرب الطرق، شیخ علی متقی / ۴۹
- برهان العارفین، مؤلف نامعلوم / ۵۹
- تاج المصادر / ۳۹
- تحفة الابرار، مولانا جامی / ۲۶

- تحفة القادریه، حضرت شاه ابوالمعالی محمد لاهوری (ف ۱۰۲۴ ق) / ۷۰
- ترجمه رساله مابال، ارسطاطالیس، مترجم: اصغر حسین بن غلام غوث / ۸۶
- تصوّف (رساله در...)، مولانا عبد الحکیم کاکڑی قندهاری مذکور، سده ۱۲ ق. / ۴۹
- تصوّف (رساله در...)، مؤلف نامعلوم / ۴۹
- تعبیر نامه خواب، مؤلف نامعلوم / ۵۷
- تفسیر سورة فاتحه، معین مسکین / ۴۲
- تفسیر مولانا یعقوب چرخى / ۳۰
- تکمیل الایمان، شیخ عبد الحق محدث دهلوی (ف ۱۰۵۲ هـ) / ۱۶
- جامع الجواهر، خواجه حسین زنجانی خادم خواجه جعفر همدانی / ۶۹
- جاده ایمان، نور محمد (سده ۱۳ ق) / ۷۳
- جذب القلوب، شیخ عبدالحق محدث دهلوی (به سال ۱۰۰۱ هـ) / ۳۵
- چهل حدیث بابا رتن و شرح آن، مؤلف مولانا جامی / ۵۰
- چهل حدیث، بهاء الدین بن یوسف بن ملک دینار / ۵۲
- حدیث اربعین نووی / ۴۵
- حسنات العارفين، دارا شکوه / ۵۶
- حواشی مثنوی معنوی، محشی ناشناخته / ۴۳
- خلاصة المقامات، ابوالمکارم بن عماد الملک جامی (به سال ۸۴۰ هـ) / ۵۳
- خیر الوصال، غلام... (?) / ۶۵
- در منقبت خواجه بهاء الملة والدين محمد البخاری، مولانا جامی / ۴۵
- دیوان حافظ / ۲۱
- دیوان شمس تبریزی / ۵۸
- دیوان صائب (منتخب) صائب تبریزی / ۲۰
- دیوان عرفی / ۳۳
- دیوان غنی کشمیری، ق ۱۱ هـ / ۳۱
- دیوان هلالی / ۵۵

- رسالة تصوف، مؤلف نامعلوم به سال (۹۹۷ هـ) / ۵۰
- رسالة خواجه معين الدين چشتی / ۷۳
- رسالة فقه، مؤلف نامعلوم / ۵۰، ۵۲، ۸۸
- رساله منظوم، مؤلف نامعلوم / ۱۷
- رساله مودت آل رسول (ص)، شمس الدين عمر دولت آبادی / ۵۴
- رشحات عين الحيات، فخرالدين على بن حسين واعظ كاشفی / ۲۳، ۲۹
- رشد المجالس، موسى بن محمد شوون افغان (سده ۱۲ ق) / ۵۹
- رقعات، مولانا جامی / ۴۶
- زبدة المقامات، محمد هاشم کشمی (ف بعد ۱۰۵۶ هـ) / ۱۴
- زندگی نامه، مؤلف نامعلوم (سده ۱۲ ق) / ۸۷
- سفر السعادة، مولانا مجدالدين فيروز آبادی / ۲۲
- سلسلة الذهب، مولانا عبدالرحمن جامی / ۱۷، ۷۴
- سير نامه، مؤلف نامعلوم / ۵۷
- شجره نامه خواجهگان نقشبنديه، عبدالجبار، سده ۱۳ ق. / ۴۸
- شرح ديوان حافظ، شارح نامعلوم / ۳۶
- شرح سفر السعادة، شيخ عبدالحق محدث دهلوی (ف ۱۰۵۲ هـ) / ۴۱
- شرح سكندر نامه نظامی، محمد نصير بن سلطان سقانی (سده ۱۲ ق) / ۲۳
- شرح سكندر نامه نظامی، شارح نامعلوم / ۴۴
- شرح قصيدة غوثيه، محمود بن لايه محمد شیرازی (سده ۱۲ ق.) / ۴۷
- شرح گلستان سعدی شیرازی، شارح عبد بن عبدالله الموی / ۸۰
- شرح لمعات عراقی، جامی / ۲۹
- شرح لوائح، مولانا جامی / ۴۶
- شرح مثنوی، شارح نامعلوم / ۳۴
- شرح نصاب صبيان، ابو نصر فراهی / ۶۷
- شواهد النبوة، مولانا جامی / ۲۸

- شیر و شکر، شیخ بهایی / ۵۳
- صدر المصدور، خواجه آصف برخیا / ۷۶
- عقائد صوفیه، مؤلف نامعلوم / ۴۷
- علم هیئت (رساله در...)، مؤلف نامعلوم / ۵۶
- فتوح الحرمین، مولانا جامی / ۱۸
- فسانۀ رنگین = سسی پنون، لاله اندرجیت متخلص به منشی / ۸۱
- فقر نامه امام جعفر صادق (ع)، مؤلف نامعلوم / ۸۶
- فن انشاء (رساله در...)، مؤلف نامعلوم (سده ۱۲ ق) / ۴۶
- فی بیان ذراع مکۀ معظمه (رساله...)، مؤلف نامعلوم، (سده ۱۱ ق) / ۱۸
- قربادین قادری، محمد اکبر ارزانی / ۳۰
- فضائل مکۀ مشرقه (رساله...)، مؤلف نامعلوم / ۱۹
- قصاید خاقانی / ۲۲
- قصه سلطان محمود غزنوی، مؤلف نامعلوم، (سده ۱۱ ق) / ۱۷
- قصیده در مناقب خانۀ کعبه، سروده نامعلوم / ۱۹
- کارنامه، شاه محمد کهراتلی / ۷۹
- کتاب فقه، کمال بن سید عبدالملک بن کمال بن حسین سید العاصی سید ابراهیم بن حسین / ۸۵
- کریم (گزیده‌ای از بوستان)، سعدی شیرازی / ۳۱
- کفایه منصوری، منصور بن الباس شیرازی / ۲۴
- گلستان، سعدی شیرازی / ۲۵
- گلشن راز، شیخ محمود شبستری / ۶۰
- لیاب الاخیار، محمد بن محمود / ۶۶
- لُبّ لیاب = نہایۃ العقول، ناصر بن محمد بن حیدر وصال شیرازی / ۷۷
- لطائف الحدائق، عبداللطیف بن عبدالله العباسی الموسوی / ۳۸
- مثنوی تسکین، غلام قادر تسکین جلال پوری / ۸۳
- مثنوی مهر انگیز، غلام محی الدین متخلص به بکدل سیالکوٹی / ۸۴

- مثنوی مهر و ماه / ۸۲
- مثنوی هشت بهشت، امیر خسرو / ۷۸
- محمود و ایاز، مؤلف نامعلوم / ۶۸
- مرام الملوك، هاشم بن محمد الحسینی / ۵۸
- مرصع کاله، قاسم علی بن طالعند کلاتوری (سده ۱۳ ق) / ۷۱
- مزرع الحسنات، محمد فاضل بن محمد عارف سفیدنی دهلوی (سده ۱۱ ق) / ۳۷
- مطلع الانوار، امیر خسرو / ۳۶
- معارج النبوة، معینی کاشفی / ۴۰
- المعتمد فی المعتقد، فضل الله التور بشتی (به سال ۶۳۰هـ) / ۲۱
- مکاشفات رضوی، میر محمد رضا لاهوری (به سال ۱۰۸۴هـ) / ۵۵
- مکتوبات مجدد الف ثانی، شیخ احمد سر هندی حضرت مجدد الف ثانی / ۲۷، ۲۶
- ملفوظات خواجه بهاء الدین نقشبندی، محمد بن محمد الحافظی البخاری / ۱۵
- ملهمات مهمل، نظامی پیشاوری، به سال ۱۲۴۸هـ / ۵۱
- منافع المسلمین، عبدالجلیل بن محمود بن محمد الحافی / ۴۰
- مناقب العارفين، شمس افلاکی / ۲۸
- منهاج العارفين، مؤلف نامعلوم / ۵۲
- نام حق، شرف بخارایی خراسانی / ۳۲
- نام حق، مؤلف نامعلوم / ۷۱
- نزهة الارواح، امیر حسین هروی، (به سال ۷۱۱هـ) / ۲۱
- نزهة الكتاب و تحفة الاحباب، حسن بن عبدالمؤمن الخوئینی، سده ۱۱ ق / ۴۴
- نصاب، منسوب به امیر خسرو دهلوی / ۸۵
- نفائس الفنون، محمد بن محمود الآملی / ۳۴
- نیرنگ عشق، ملا محمد اکرم غنیمت کنجاهی / ۷۸
- هدایت الأعمی، ملا حسین خباز کشمیری (ف ۱۰۵۲هـ) / ۷۵
- هدایة المناسک إلى طریق المناسک، شیخ عبد الحق محدث دهلوی / ۱۹

هفت اقلیم، امین احمد رازی / ۴۳

یوسف و زلیخا، مولانا جامی / ۳۰